

Zadeva T-211/05

Italijanska republika

proti

Komisiji Evropskih skupnosti

„Državne pomoči – Program pomoči, ki so ga uvedli italijanski organi za družbe, katerih delnice so zažele kotirati na borzi – Odločba, s katero je bila pomoč razglašena za nezdržljivo s skupnim trgom in je bilo naloženo njeno vračilo – Obveznost obrazložitve – Selektivnost – Vpliv na trgovino med državami članicami – Škodovanje konkurenci“

Povzetek sodbe

1. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pregled Komisije – Predhodna faza in kontradiktorna faza – Združljivost pomoči s skupnim trgom – Težave pri presoji – Obveznost Komisije, da uvede kontradiktorni postopek – Obveznost predhodne obravnave ukrepa pomoči z zadevno državo članico in obravnave položaja z vidika elementov, ki jih je ta predložila*

*(člena 87(1) ES in 88(2) in (3) ES; Uredba Sveta št. 659/1999, člen 4(4))*

2. *Pravo Skupnosti – Načela – Pravica do obrambe – Veljavnost v upravnih postopkih, ki jih uvede Komisija – Pregled naravnanih pomoči*

*(člen 88(3) ES)*

3. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Preučitev s strani Komisije – Odločba o začetku formalnega postopka preiskave iz člena 88(2) ES – Obveznost obrazložitve*

*(člen 88(2) ES; Uredba Sveta št. 659/1999, člen 6(1))*

4. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Odločba Komisije o ugotovitvi nezdržljivosti pomoči s skupnim trgom – Obveznost obrazložitve*

*(člena 88(2) ES in 253 ES)*

5. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Selektivnost ukrepa – Davčna olajšava za podjetja, ki so zažele kotirati na borzi – Vključitev – Utemeljitev z naravo in ureditvijo nacionalnega davčnega sistema – Dokazno breme zadevne države članice*

*(člen 87(1) ES)*

6. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Vpliv na trgovino med državami članicami – Škodovanje konkurenci – Majhna pomoč v sektorju, v katerem je živahna konkurenca*

*(člen 87(1) ES)*

7. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, za katere je mogoče odstopanje iz člena 87(3)(c) ES*

(?len 87(3)(c) ES)

1. V okviru postopka nadzora nad državnimi pomo?mi iz ?lena 88 ES je treba razlikovati med fazo predhodne preu?itve pomo?i iz odstavka 3 tega ?lena, katerega edini cilj je omogo?iti Komisiji, da oblikuje prvo mnenje o opredelitvi zadevnega ukrepa kot države pomo?i in o delni ali popolni zdru?ljivosti zadevne pomo?i, in formalno fazo preiskave iz odstavka 2 istega ?lena. Pogodba ES le v okviru zadnje, ki Komisiji omogo?i, da se v celoti seznani z vsemi podatki zadeve, to hkrati obvezuje, da mora pozvati zadevne stranke k predložitvi pripomb. V skladu s ?lenom 4(4) Uredbe št. 659/1999 o dolo?itvi podrobnih pravil za uporabo ?lena 88 ES mora Komisija za?eti postopek iz ?lena 88(2) ES, ?e na podlagi prve preu?itve ni mogla rešiti vseh težav v zvezi z vprašanjem, ali državni ukrep, ki ga preverja, pomeni državno pomo? v smislu ?lena 87(1) ES, vsaj ?e Komisija med prvo preu?itvijo ni mogla priti do ugotovitve, da je zadevni ukrep, ?eprav bi pomenil državno pomo?, v vsakem primeru zdru?ljiv s skupnim trgom.

Upošteva je pravne posledice odlo?be o za?etku postopka na podlagi ?lena 88(2) ES, mora Komisija, ko ukrepe za?asno opredeli kot nove pomo?i, medtem ko je mogo?e, da se zadevna država ?lanica s tako opredelitvijo ne bi strinjala, zadevne ukrepe predhodno obravnavati z zadevno državo ?lanico, zato da bi imela ta v okoliš?inah posameznega primera Komisiji priložnost sporo?iti, da navedeni ukrepi po njenem mnenju ne pomenijo pomo?i oziroma da gre za obstoje?e pomo?i.

(Glej to?ke od 35 do 37.)

2. Spoštovanje pravice do obrambe v postopku predhodne preu?itve zahteva, da mora biti zadevni državi ?lanici omogo?eno, da u?inkovito predstavi svoje stališ?e o podatkih, na katere Komisija opira presojo. Kljub temu lahko kršitev pravice do obrambe v tej fazi povzro?i ni?nost kon?ne odlo?be le, ?e bi postopek lahko pripeljal do druga?nega rezultata, ?e te nepravilnosti ne bi bilo. Dokazno breme glede tega ima zadevna država ?lanica, saj pomenijo vse kršitve pravice do obrambe kršitev procesnega prava, za katero se zahteva, da se mora zainteresirana stranka sklicevati na negativni u?inek te kršitve na svoje subjektivne pravice.

(Glej to?ko 45.)

3. Na?elo kontradiktornosti, ki je temeljno na?elo prava Skupnosti in sestavni del pravice do obrambe, zahteva, naj se zadevni stranki v upravnem postopku da možnost, da ustrezno predstavi svoje stališ?e o resni?nosti in upoštevnosti zatrjevanih dejstev, o?itkov in okoliš?in, ki jih Komisija navaja v podporo svoji trditvi o obstoju kršitve Pogodbe ES. V skladu s ?lenom 6(1) Uredbe št. 659/1999 o dolo?itvi podrobnih pravil za uporabo ?lena 88 ES „odlo?ba o za?etku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vklju?uje predhodno oceno Komisije o zna?aju pomo?i predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi zdru?ljivosti s skupnim trgom“. Ta odlo?ba o za?etku postopka mora zainteresiranim strankam omogo?iti u?inkovito sodelovanje pri formalnem postopku preiskave, v katerem bodo imele možnost uveljavljati svoje trditve. V ta namen je dovolj, da so stranke seznanjene z razlogovanjem, na podlagi katerega je Komisija za?asno sklenila, da bi zadevni ukrep lahko pomenil novo pomo?, ki ni zdru?ljiva s skupnim trgom.

Komisija ni dolžna zadevno državo ?lanico obvestiti o svojem stališ?u, preden sprejme odlo?itev, ?e je bila država ?lanica ustrezno pozvana k predložitvi pripomb.

(Glej to?ke 53, 54 in 58.)

4. Obseg obveznosti obrazložitve je odvisen od narave zadevnega akta in okoliš?in, v katerih je

bil ta sprejet. Obrazložitev mora jasno in nedvoumno izražati razlogovanje institucije, ki je akt sprejela, tako da se sodiščem Skupnosti omogoči izvajanje nadzora zakonitosti in da se zainteresirane osebe lahko seznani z utemeljitvijo sprejetega ukrepa, zato da lahko zaščitijo svoje pravice in preverijo, ali je odločba utemeljena ali ne. Ni treba, da se v obrazložitvi podrobno navedejo vse upoštevne dejanske in pravne okoliščine, ker se vprašanje, ali obrazložitev izpolnjuje zahteve iz člena 253 ES, ne presoja le glede na besedilo tega člena, ampak tudi glede na njegov okvir in vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje. Komisija zlasti ni dolžna zavzeti stališča do vseh trditev, ki so jih pred njo navajale zadevne osebe. Zadošča, da navede dejstva in pravne ugotovitve, ki so bistvenega pomena za odločbo.

Poleg tega lahko Komisija pri programu pomoči preuči le splošne značilnosti zadevnega programa in ni dolžna obravnavati vsakega posameznega primera uporabe, da bi preverila, ali ta program vsebuje elemente pomoči.

Čeprav mora Komisija v obrazložitvi svoje odločbe navesti vsaj okoliščine, v katerih je bila pomoč dodeljena, kadar te omogočajo, da se dokaže, da bi pomoč lahko prizadela trgovino med državami članicami in da izkrivlja ali da bi lahko izkrivljala konkurenco, ji ni treba izvesti ekonomske analize resničnega stanja zadevnih trgov, tržnega deleža podjetij, ki so upravičena do pomoči, položaja konkurentnih podjetij in trgovinskih tokov med državami članicami. Če pomoč ni bila podeljena zakonito, se od Komisije prav tako ne zahteva, da mora prikazati dejanski učinek pomoči na konkurenco in trgovino med državami članicami. Takšna zahteva bi namreč dajala prednost državam članicam, ki izplačajo nezakonite pomoči, v škodo tistih, ki priglasijo pomoči med načrtovanjem.

(Glej točke 68, 69, 87 in 158.)

5. Člen 87(1) ES nalaga, da se v okviru nekega pravnega sistema ugotovi, ali nacionalni ukrep lahko daje prednost posameznim podjetjem v primerjavi z drugimi, ki so glede na cilje, ki jim sledi ta ureditev, v dejansko in pravno primerljivem položaju.

Tak je primer davčne ugodnosti, ki se priznava le podjetjem, ki so bila sprejeta v uradno kotacijo na organiziranem trgu v kratkem obdobju uporabe programa pomoči, medtem ko so bila vsa druga podjetja izključena iz koristi tega programa, naj bodo to družbe, ki že kotirajo, ali tiste, ki ne izpolnjujejo in ne morejo izpolniti zahtevanih pogojev za kotiranje v obdobju, ki ga zajema program pomoči.

Glede morebitne utemeljitve zadevnih ukrepov z naravo in ureditvijo nacionalnega davčnega sistema, če je tako razlikovanje utemeljeno z drugimi cilji, kot jih zasleduje splošni sistem, se na celoma šteje, da zadevni ukrep izpolnjuje pogoj selektivnosti, ki je določen v členu 87(1) ES. Poleg tega je dolžnost države članice, ki je uvedla tako razlikovanje med podjetji glede dajatev, da dokaže, da je to dejansko utemeljeno z naravo in ureditvijo zadevnega sistema.

(Glej točke 119, 120 in 125.)

6. Člen 87(1) ES prepoveduje pomoči, ki prizadenejo trgovino med državami članicami in izkrivljajo ali bi lahko izkrivljale konkurenco. V okviru presoje teh dveh pogojev Komisija ni dolžna ugotavljati resničnega vpliva pomoči na trgovino med državami članicami niti dejanskega izkrivljanja konkurence, ampak je dolžna le preučiti, ali lahko te pomoči prizadenejo to trgovino in izkrivljajo konkurenco.

Celo sorazmerno majhna pomoč lahko prizadene trgovino med državami članicami, kadar je v sektorju, v katerem upravičenci delujejo, živahna konkurenca.

Poleg tega pa nastane izkrivljanje konkurence oziroma možnost takega izkrivljanja takoj, ko državni organ da prednost podjetju, ki posluje v zelo konkuren?nem sektorju, tako da mu prizna ugodnost. ?e je ugodnost manjša, je konkurenca manj izkrivljena, vendar je kljub temu izkrivljena. Prepoved iz ?lena 87(1) ES se torej nanaša na vsako pomo?, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, ne glede na znesek, ?e prizadene trgovino med državami ?lanicami.

(Glej to?ke 151, 152, 154 in 155.)

7. Zakonitost odlo?be Komisije, v kateri je ugotovljeno, da nova pomo? ne ustreza pogojem uporabe izjeme iz ?lena 87(3)(c) ES, se lahko presoja le v okviru tega ?lena in ne glede na prejšnjo prakso odlo?anja Komisije.

Pomo?i za teko?e poslovanje na?eloma ne spadajo na podro?je uporabe ?lena 87(3) ES, ker izkrivljajo pogoje konkurence v sektorjih, v katerih so dodeljene, pri ?emer glede na svojo naravo ne morejo dose?i enega od ciljev, ki so dolo?eni s to dolo?bo.

(Glej to?ki 170 in 173.)

#### SODBA SODIŠ?A PRVE STOPNJE (tretji senat)

z dne 4. septembra 2009(\*)

„Pomo?i, ki jih dodelijo države – Program pomo?i, ki so ga uvedli italijanski organi za družbe, katerih delnice so za?ele kotirati na borzi – Odlo?ba, s katero je bila pomo? razglašena za nezdružljivo s skupnim trgom in je bilo naloženo njeno vra?ilo – Obveznost obrazložitve – Selektivnost – Vpliv na trgovino med državami ?lanicami – Oviranje konkurence“

V zadevi T-211/05,

**Italijanska republika**, ki jo je sprva zastopal I. Braguglia, nato R. Adam in nazadnje I. Bruni, zastopniki, skupaj s P. Gentilijem, avvocato dello Stato,

tože?a stranka,

proti

**Komisiji Evropskih skupnosti**, ki jo zastopata V. Di Bucci in E. Righini, zastopnika,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ni?nosti Odlo?be Komisije 2006/261/ES z dne 16. marca 2005 o programu pomo?i C 8/2004 (prej NN 164/2003), ki ga Italija izvaja v korist družb, katerih delnice so za?ele kotirati na borzi (UL 2006, L 94, str. 42),

SODIŠ?E PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI (tretji senat),

v sestavi J. Azizi, predsednik, E. Cremona (poročevalka), sodnica, in S. Frimodt Nielsen, sodnik,  
sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,  
na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. septembra 2008  
izreka naslednjo

## **Sodbo**

### **Dejansko stanje**

#### **1. Zadevna nacionalna ukrepa**

1 Program pomoči, ki ga Italija izvaja v korist družb, katerih delnice so začele kotirati na borzi, je bil uveden s členoma 1(1)(d) in 11 decreto legge n° 269 (su) disposizioni urgenti per favorire lo sviluppo e per la correzione dell'andamento dei conti pubblici (uredba-zakon, ki vsebuje nujne določbe za pospeševanje in popravek razvoja javnih financ, v nadaljevanju: DL 269/2003) z dne 30. septembra 2003, ki je bila preoblikovana v legge št. 326 (zakon št. 326) z dne 24. novembra 2003. Program pomoči je začel veljati 2. oktobra 2003, na dan objave DL 269/2003 v *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* (GURI, uradni list Italijanske republike), ne da bi bil priglašen Komisiji Evropskih skupnosti.

#### **2 Člen 1(1)(d) DL 269/2003 določa:**

„V okviru naložitve davka od dohodkov pravnih oseb je vsaka družba, ki na datum začetka veljavnosti [DL 269/2003] opravlja dejavnost, ne glede na običajni odbitek upravičena do oprostitve naslednjih stroškov:

[...]

(d) znesek izdatkov za sprejetje v kotiranje na organiziranem trgu v smislu člena 11 [DL 269/2003].“

#### **3 Člen 11 DL 269/2003 določa:**

„1. Vsaka družba, katere delnice so sprejete v kotacijo na organiziranem trgu v državi članici Evropske unije po začetku veljavnosti [DL 269/2003] in do 31. decembra 2004, ima pravico do 20 % nižje stopnje davka od dohodkov pravnih oseb za davčno leto, v katerem je bila sprejeta v kotacijo, in za dve naslednji davčni leti, če se s temi delnicami pred tem ni trgovalo na organiziranem trgu druge države članice Unije [...] in če je ta družba za sprejem v kotacijo objavila ponudbo za vpis svojih delnic, s katerim se njeno neto premoženje, razvidno iz bilance za poslovno leto pred letom ponudbe, po odbitku dobička iz poslovanja poveča za vsaj 15 %.

2. Prijavljeni neto dohodek, za katerega se uporabi znižana stopnja v smislu odstavka 1 tega člena, lahko znaša največ 30 milijonov EUR.

3. Če so delnice iz odstavka 1 tega člena izključene iz kotacije in razen primera iz člena 133 zakonske uredbe št. 58 z dne 24. februarja 1998 [namreč primer družbe, ki je pozneje vključena na drugo evropsko borzo, ki zagotavlja enako raven zaščite vlagateljev, kot jo ponuja italijanska borza], se znižanje, določeno s to določbo, omeji na davčna leta, ki so se končala pred izključitvijo.

4. Znižanje, določeno v členu 1 in naslednjih zakonske uredbe št. 466 z dne 18. decembra 1997,

se ne uporablja za družbe iz odstavka 1 tega člena za davčna leta, za katera so te uprave do znižanja, ki je določeno s to določbo. Vendar se lahko te družbe odločijo, da bodo namesto znižanja, ki je določeno z [DL 269/2003], uveljavljale znižanje, ki je določeno z zakonsko uredbo št. 466 z dne 18. decembra 1997.“

4 Z decreto legislativo n° 466 (sul riordino delle imposte personali sul reddito al fine di favorire la capitalizzazione delle imprese, a norma dell'art. 3, comma 162, lettere a), b), c), d) ed f), della legge 23 dicembre 1996, n° 662 (zakonska uredba o reorganizaciji osebnih davkov od dohodka zaradi spodbujanja kapitalizacije podjetij v skladu s členom 3, odstavek 162, (a), (b), (c), (d) in (f), zakona št. 662 z dne 23. decembra 2003) z dne 18. decembra 1997, ki je bila objavljena v rednem dodatku h GURI št. 3 z dne 5. januarja 1998, je bil uveden mehanizem olajšav, imenovan „Super DIT“ (v nadaljevanju: Super DIT). Super DIT določa zlasti 7-odstotno znižanje stopnje obdavčenja rednih prejemkov iz povečanja vloženega kapitala, ki pa v povprečju ne more biti nižja od 20 % za družbe, katerih vrednostni papirji so sprejeti v kotacijo na organiziranem trgu za tri nadaljnja davčna obdobja po prvem obdobju kotacije. Super DIT je bil odpravljen z legge no 383 (su) primi interventi per il rilancio dell'economia (zakon o prvih ukrepih za nov zagon gospodarstva) z dne 18. oktobra 2001, ki je bil objavljen v GURI št. 248 z dne 24. oktobra 2001. Vendar so bile družbe, ki so do 30. junija 2001 izvedle povečanja kapitala na podlagi navedene ureditve, še naprej upravičene do navedenih olajšav.

5 Zainteresirane družbe lahko v skladu s členom 11(4) DL 269/2003 izbirajo med davčnimi spodbudami, ki jih priznava navedeni člen, in znižanjem, ki je določeno s Super DIT.

## 2. *Upravni postopek in izpodbijana odločba*

6 Komisija je z dopisom z dne 22. oktobra 2003 pozvala italijanske organe, naj ji predložijo informacije o ukrepih, sprejetih z DL 269/2003, in o začetku njihove veljavnosti, ter jih ob tem spomnila na obveznost priglasitve na podlagi člena 88(3) ES.

7 Italijanski organi so z dopisom z dne 5. novembra 2003 sporočili zahtevane informacije in ob tem pojasnili, da je treba DL 269/2003 še preoblikovati v zakon in da njene določbe ne vplivajo na določitev akontacije davka od dohodkov za leto 2003.

8 Komisija je z dopisom z dne 19. decembra 2003 ponovno opomnila italijanske organe na obveznost priglasitve, ki izhaja iz člena 88(3) ES, in jih pozvala, naj morebitne upravičence obvestijo o posledicah, ki jih določata Pogodba ES in člen 14 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] ES (UL L 83, str. 1), če bi bilo ugotovljeno, da so zadevni ukrepi pomoč, ki se ne izvaja zakonito. Italijanski organi se na ta dopis niso odzvali.

9 Komisija je z dopisom z dne 18. februarja 2004 Italijansko republiko obvestila o odločitvi, da bo glede davčnih ugodnosti, dodeljenih na podlagi členov 1(1)(d) in 11 DL 269/2003 začela postopek iz člena 88(2) ES. Italijanski organi so pripombe predložili 21. aprila 2004.

10 Odločba Komisije o začetku formalnega postopka preiskave je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 3. septembra 2004 (UL C 221, str. 7).

11 Službe Komisije in italijanski organi so se 16. in 27. septembra 2004 sestali, da bi preučili nekatere vidike zadevnih ukrepov.

12 Komisija je 4. oktobra 2004 prejela pripombe Borsa Italiana SpA. Komisija je te pripombe posredovala italijanskim organom, ki so ji svoje komentarje predložili z dopisom z dne 30. novembra 2004.

13 Komisija je 16. marca 2005 sprejela odlobo 2006/261/ES o programu pomozi C 8/2004 (prej NN 164/2003), ki ga Italija izvaja v korist družb, katerih delnice so zaete kotirati na borzi (UL 2006, L 94, str. 42, v nadaljevanju: izpodbijana odloba).

14 Komisija v izpodbijani odlobi najprej opisuje postopek pred sprejetjem navedene odlobe (točka I) in zadevna ukrepa (točka II). V nadaljevanju navaja razloge za zaetek formalnega postopka preiskave (točka III), pripombe italijanskih organov in tretjih zainteresiranih strani (točka IV) ter svojo presojo zadevne pomozi (točka V).

15 V zvezi s presojo Komisija navaja, prvi, da obravnavani program pomozi gotovo prinaša selektivne ugodnosti, ker odstopa od običajnega delovanja davnega sistema in daje prednost nekaterim podjetjem (uvodne izjave od 26 do 32 izpodbijane odlobe).

16 Drugi, opozarja, da dodeljene ugodnosti izvirajo od države v obliki odpovedi davnim prihodkom, ki se običajno stekajo v italijansko državno blagajno (uvodna izjava 33 izpodbijane odlobe).

17 Tretji, Komisija meni, da zadevna ukrepa lahko prizadeneta trgovino med državami članicami in izkrivljata konkurenco med podjetji, ker lahko upravičenci delujejo na mednarodnih trgih in so vključeni v trgovanje in druge poslovne dejavnosti na trgih, za katere je značilna močna konkurenca (uvodne izjave od 34 do 37 izpodbijane odlobe).

18 Četrti, Komisija poudarja, da so italijanski organi začeli zadevna ukrepa izvajati brez predhodne priglasitve, zato sta nezakonita pomozi (uvodna izjava 38 izpodbijane odlobe).

19 Peti, Komisija uvodne izjave od 39 do 45 izpodbijane odlobe namenja presoji združljivosti programa pomozi s skupnim trgom in izključuje možnost, da bi lahko zanj veljale izjeme iz člena 87(2) in (3) ES.

20 Izrek izpodbijane odlobe se glasi:

„Člen 1

Program državnih pomozi v obliki davnih spodbud za družbe, ki so dobile dovoljenje za vključitev na organizirani evropski trg, predviden v členih 1(1)(d) in 11 [DL 269/2003], ki ga je [Italijanska republika] uresničila, ni združljiv s skupnim trgom.

Člen 2

[Italijanska republika] na dan uradnega obvestila o tej odlobi ukine program pomozi iz člena 1 z zaetkom veljavnosti od tekočega davnega leta.

Člen 3

1. [Italijanska republika] sprejme vse potrebne ukrepe, da od upravičencev dobi povrnjeno pomozi iz člena 1, ki so jo dobili nezakonito.

2. Vra?ilo se izvede nemudoma in v skladu s postopki nacionalnega prava pod pogojem, da omogo?ajo takojšnjo in u?inkovito izvedbo odlo?be.

3. Vra?ilo se opravi ?im prej. Zlasti tam, kjer je bila pomo? že dodeljena v obliki znižanja delnega pla?ila davkov za teko?e dav?no leto, [Italijanska republika] pobere ves dolgovani davek prek kon?nega na?rtovanega pla?ila za leto 2004. V vseh drugih primerih [Italijanska republika] dobi nazaj davek, ki bi ga morala pobrati, najpozneje do konca teko?ega dav?nega leta, med katerim je vro?ena ta odlo?ba.

4. Na pomo?, ki jo je treba vrniti, te?ejo obresti, in sicer od dneva, ko je bila prvi? na voljo upravi?encu, do njenega dejanskega vra?ila.

5. Obresti se izra?unajo v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004.

6. V dveh mesecih po dnevu vro?itve te odlo?be [Italijanska republika] naro?i vsem upravi?encem pomo?i iz ?lena 1, naj vrnejo nezakonito pridobljeno pomo?, vklju?no z obrestmi.

?len 4

V dveh mesecih po dnevu uradnega obvestila o tej odlo?bi [Italijanska republika] obvesti Komisijo o že sprejetih in na?rtovanih ukrepih za njeno uresni?itev. [...] V enakem ?asovnem obdobju [Italijanska republika] pošlje vse dokumente, ki dokazujejo, da so se proti upravi?encem nezakonite pomo?i za?eli postopki za vra?ilo.

[...]"

### **Postopek in predlogi strank**

21 Tože?a stranka je 26. maja 2005 v sodnem tajništvu Sodiš?a prve stopnje vložila to tožbo.

22 Sodiš?e prve stopnje (tretji senat) je po obravnavi poro?ila sodnika poro?evalca odlo?ilo, da za?ne ustni postopek, ter je v okviru ukrepov procesnega vodstva iz ?lena 64 Poslovnika Sodiš?a prve stopnje strankama zastavilo vprašanja in ju pozvalo, naj nanje odgovorita pisno. Stranki sta odgovorili v postavljenem roku.

23 Stranki sta na obravnavi 9. septembra 2008 podali ustne navedbe in odgovore na vprašanja Sodiš?a prve stopnje.

24 Italijanska republika Sodiš?u prve stopnje predlaga, naj:

- izpodbijano odlo?bo razglasi za ni?no;
- Komisiji naloži pla?ilo stroškov.

25 Komisija Sodiš?u prve stopnje predlaga, naj:

- tožbo zavrne;
- Italijanski republiki naloži pla?ilo stroškov.

### **Pravo**

26 Italijanska republika navaja pet tožbenih razlogov. Prvi se v bistvu nanaša na kršitev na?ela kontradiktornosti v zvezi z odlo?bo o za?etku postopka iz ?lena 88(2) ES. Drugi se nanaša na



bistveno kršitev postopka in kršitev ?lena 253 ES, ker Komisija ni upoštevala, da v italijanskem pravnem redu obstaja ukrep, ki je podoben zadevnima ukrepoma. Tretji, ?etrty in peti to?beni razlog se nanašajo na kršitev ?lena 87 ES in na pomanjkljivost obrazložitve. V okviru tretjega to?benega razloga Italijanska republika navaja tudi kršitev na?ela kontradiktornosti v zvezi s konkretnim o?itkom Komisije v izpodbijani odlo?bi. Sodiš?e prve stopnje bo najprej obravnavalo kršitev na?ela kontradiktornosti, navedeno v prvem in tretjem to?benem razlogu, nato pomanjkljivost obrazložitve, tako da bo združilo vse trditve Italijanske republike v zvezi s tem, in nazadnje kršitev ?lena 87 ES.

#### 1. *Kršitev na?ela kontradiktornosti*

27 Italijanska republika se v bistvu na kršitev na?ela kontradiktornosti sklicuje tako v prvem kot v tretjem to?benem razlogu, v povezavi s kršitvijo ?lena 87(1) ES.

*Prvi to?beni razlog: kršitev na?ela kontradiktornosti v zvezi z odlo?bo o za?etku formalnega postopka preiskave*

Trditve strank

28 Italijanska republika Komisiji o?ita, da je sprožila formalni postopek preiskave v smislu ?lena 88(2) ES, ne da bi jo pozvala k predložitvi pojasnil o naravi in u?inkih zadevnih ukrepov. V zvezi s tem se sklicuje na sodbo Sodiš?a z dne 10. maja 2005 v zadevi Italija proti Komisiji (C?400/99, ZOdl., str. I?3657, to?ke od 29 do 31). Iz te sodne prakse naj bi bilo razvidno, da mora Komisija pred za?etkom postopka iz ?lena 88(2) ES zadevne ukrepe obravnavati z državo ?lanico, tako da lahko ta uveljavlja, da navedeni ukrepi niso pomo? oziroma da so obstoje?a pomo?.

29 Italijanska republika v bistvu zatrjuje, da se je Komisija v dopisu z dne 22. oktobra 2003 omejila na splošno zahtevo za posredovanje informacij, ki se je nanašala na vse ukrepe, ne da bi se sklicevala na ?lena 1 in 11 DL 269/2003, kar je onemogo?ilo predhodno razpravo o posebnih zna?ilnostih zadevnih ukrepov. Poleg tega naj bi Komisija v dopisu z dne 19. decembra 2003 navedla, da nima na voljo podatkov, ki bi omogo?ali izklju?itev možnosti, da so ukrepi, dolo?eni z DL 269/2003, državne pomo?i, ki niso združljive s skupnim trgov. Ta dopis naj zaradi take formulacije italijanskim organom ne bi omogo?al, da bi razumeli dvome Komisije glede zadevnih ukrepov. S tem ko je v istem dopisu zatrjevala, da nima na voljo podatkov, ki bi omogo?ali izklju?itev možnosti, da sta bila dva od potencialnih upravi?encev upravi?ena do znižanja davka iz DL 269/2003, naj Komisija prav tako ne bi upoštevala podatkov, ki so jih italijanski organi predložili, da bi dokazali, da navedeni ukrepi ne vplivajo na akontacijo davka, dolgovanega za leto 2003.

30 Poleg tega naj bi bilo iz odstavka 3 navedenega dopisa razvidno, da Komisija ni mogla izklju?iti, da so dav?ne spodbude iz ?lena 11 DL 269/2003 pomo? za teko?e poslovanje. Komisija naj vseeno ne bi pojasnila razlogov, zaradi katerih meni oziroma vsaj sumi, da gre za državno pomo? in da gre za pomo? za teko?e poslovanje ter da „praviloma“ zanjo ni mogo?a izjema iz ?lena 87(3)(c) ES. Ker v tem odstavku dopisa ukrep iz ?lena 1(1)(d) DL 269/2003 sploh ni omenjen, je mogo?e domnevati, da zadevni ukrep po mnenju Komisije pomeni pomo? za naložbe, ki je lahko dovoljena v skladu s ?lenom 87(3)(c) ES.

31 Upoštevacjo?, da v takih okoliš?inah ni bilo mogo?e za?eti kakršne koli predhodne razprave, se je Italijanska republika odlo?ila, da ne bo odgovorila na dopis Komisije z dne 19. decembra 2003, saj je vse koristne informacije predložila že v dopisu z dne 5. novembra 2003.

32 Italijanska republika poleg tega nasprotuje trditvi Komisije, da ni bilo treba že v predhodni fazi razpravljati o morebitni opredelitvi zadevnih ukrepov kot obstoje?i pomo?i, ker bi bilo treba

davžne ugodnosti, ki jih ta povzroča, presoјati glede na kontinuiteto ugodnosti, ki jih je predhodno podeljevala zakonska uredba št. 466, s katero je bil uveden Super DIT.

33 Italijanska republika vsekakor trdi, da zadevni ukrepi tehnično niso mogli biti prekinjeni in da odločba o začetku postopka ni imela odložitvenega učinka glede na rok uporabe zadevnih ukrepov. Meni, da ji je bilo torej dovoljeno, da se na odločbo o začetku postopka ne odzove, ob tem pa obdrži možnost sklicevanja na nepravilnosti te odločbe v postopku s tožbo zoper končno odločbo.

34 Komisija zavrača trditve Italijanske republike.

#### Presoja Sodišča prve stopnje

35 Opozoriti je treba, da je treba v okviru postopka nadzora nad državnimi pomočmi iz člena 88 ES razlikovati med fazo predhodne preučitve pomoči iz odstavka 3 tega člena, katerega edini cilj je omogočiti Komisiji, da oblikuje prvo mnenje o opredelitvi zadevnega ukrepa kot državne pomoči in o delni ali popolni združljivosti zadevne pomoči, in formalno fazo preiskave iz odstavka 2 istega člena. Pogodba ES le v okviru zadnje, ki Komisiji omogoči, da se v celoti seznani z vsemi podatki zadeve, to hkrati obvezuje, da mora pozvati zadevne stranke k predložitvi pripomb (sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2006 v zadevi Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid in Federación Catalana de Estaciones de Servicio proti Komisiji, T-95/03, ZOdl., str. II-4739, točka 133).

36 V skladu s členom 4(4) Uredbe št. 659/1999 mora Komisija začetni postopek iz člena 88(2) ES, če na podlagi prve preučitve ni mogla rešiti vseh težav v zvezi z vprašanjem, ali državni ukrep, ki ga preverja, pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) ES, vsaj če Komisija med prvo preučitvijo ni mogla priti do ugotovitve, da je zadevni ukrep, čeprav bi pomenil državno pomoč, v vsakem primeru združljiv s skupnim trgom (zgoraj v točki 35 navedena sodba Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid in Federación Catalana de Estaciones de Servicio proti Komisiji, točka 134).

37 Upošteva je pravne posledice odločbe o začetku postopka na podlagi člena 88(2) ES, mora Komisija, ko začasno opredeli zadevne ukrepe kot nove pomoči, medtem ko je mogoče, da se zadevna država članica s tako opredelitvijo ne bi strinjala, zadevne ukrepe predhodno obravnavati z zadevno državo članico, zato da bi imela ta v okoliščinah posameznega primera Komisiji priložnost sporočiti, da navedeni ukrepi po njenem mnenju ne pomenijo pomoči oziroma da gre za obstoječe pomoči (zgoraj v točki 28 navedena sodba Italija proti Komisiji, točka 29).

38 Iz pregleda izmenjave dopisov med italijanskimi organi in službami Komisije ni razvidno, da Komisija ne bi izpolnila svojih obveznosti.

39 Prvič, dopis Komisije z dne 22. oktobra 2003, ki je bil splošni zahtevek za posredovanje informacij glede vseh ukrepov iz DL 269/2003, je v delu, z naslovom „ukrep 4“, vključeval zadevna ukrepa.

40 V tem dopisu, v katerem je navedeno, da se za nekatere davžne ukrepe „zdi, da vsebujejo davžne olajšave za nekatere vrste podjetij ali celo *ad hoc* pomoči za nekatera podjetja v smislu člena 87(1) [ES]“, je Komisija italijanske organe pozvala, naj pojasnijo natančno naravo predvidenih davžnih ugodnosti, identiteto in število upravičencev do ugodnosti (vsaj ocenjeno), finančni učinek njihove dodelitve (vsaj ocenjen), njihovo utemeljenost v okviru davčnega sistema in vse ostale podatke, ki ji bodo omogočili, da si ustvari mnenje.

41 Italijanski organi so na ta dopis odgovorili z dopisom z dne 5. novembra 2003, v katerem so

vztrajali glede splošnosti zadevnih ukrepov, da bi ovrgli njihovo opredelitev kot državne pomoči.

42 Drugi, Komisija je v dopisu z dne 19. decembra 2003 pojasnila, da nima na voljo podatkov, na podlagi katerih bi lahko izključila, da obravnavane davčne spodbude pomenijo davčno ugodnost, ki je omejena na nekatera podjetja, ki so sprejeta v kotacijo na organiziranem trgu med uporabo programa pomoči, ter da ta ugodnost izkrivlja konkurenco in trgovino v Skupnosti. Pojasnila je tudi, da nima na voljo podatkov, na podlagi katerih bi lahko izključila, da so davčne spodbude iz člena 11 DL 269/2003 pomoč za tekoče poslovanje, ki praviloma ni združljiva s skupnim trgom, ker se te spodbude ne nanašajo na naložbe ali cilje, ki so določeni v členu 87(3) ES. Nazadnje Komisija poziva italijanske organe, naj morebitne upravičence do navedenih davčnih ugodnosti obvesti o možnosti, da se bo pomoč, če bo razglašena za nezakonito, od njih izterjala.

43 S tem dopisom je Komisija italijanske organe obvestila o predhodni analizi in jim tako dala možnost, da podajo morebitne ugovore. Vendar italijanski organi nanj niso odgovorili.

44 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da so bili v nasprotju s tem, kar zatrjuje Italijanska republika, sporni ukrepi z njo obravnavani, preden je Komisija sprejela odločbo o začetku postopka iz člena 88(2) ES.

45 Vsekakor je treba poudariti, da čeprav spoštovanje pravice do obrambe zahteva, da mora biti zadevni državi članici omogočeno, da učinkovito predstavi svoje stališče o podatkih, na katere Komisija opira presojo (glej v tem smislu in po analogiji sodbo Sodišča z dne 21. marca 1990 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-142/87, Recueil, str. I-959, točka 47), lahko kršitev pravice do obrambe kljub temu v predhodni fazi vsekakor povzroči ničnost končne odločbe le, če bi postopek lahko pripeljal do drugačnega rezultata, če te nepravilnosti ne bi bilo (glej v tem smislu in po analogiji zgoraj navedeno sodbo Belgija proti Komisiji, točka 48, in sodbo Sodišča z dne 5. oktobra 2000 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-288/96, Recueil, str. I-8237, točka 101, ter sodbo Sodišča prve stopnje z dne 8. julija 2004 v zadevi Technische Glaswerke Ilmenau proti Komisiji, T-198/01, ZOdl., str. II-2717, točka 201 in navedena sodna praksa). Dokazno breme glede tega ima zadevna država članica, saj pomenijo vse kršitve pravice do obrambe kršitev procesnega prava, za katero se zahteva, da se mora zainteresirana stranka sklicevati na negativni učinek te kršitve na svoje subjektivne pravice (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Technische Glaswerke Ilmenau proti Komisiji, točka 203).

46 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da Italijanska republika ni predložila nobenega podatka, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da bi se, če do zatrjevanje nepravilnosti ne bi prišlo, postopek lahko končal drugače, temveč se je omejila na navedbo, da „nihče ne more ‚uganiti‘, kako bi predhodna razprava, do katere ni nikoli prišlo, vplivala na nadaljnji razvoj postopka“.

47 Italijanska republika zlasti ni dokazala negativnega učinka, ki naj bi izhajal iz zatrjevanih kršitev odločbe o začetku postopka iz člena 88(2) ES.

48 Glede na zgornje ugotovitve je treba skleniti, da so bili sporni ukrepi obravnavani z italijanskimi organi, preden je Komisija sprejela odločbo o začetku postopka, in da Italijanska republika nikakor ni dokazala obstoja nepravilnosti ali kršitev, ki bi bile povezane z odločbo o začetku postopka in ob neobstoju katerih bi se lahko postopek končal drugače.

49 Prvi tožbeni razlog je zato treba zavrniti kot neutemeljen.

*Del tretjega tožbenega razloga: kršitev načela kontradiktornosti*

## Trditve strank

50 Italijanska republika trdi, da je Komisija šele v izpodbijani odločbi, natančneje v uvodni izjavi 30, prvič navedla ožitek glede ugodnosti, ki naj bi jo italijanska podjetja imela zaradi uporabe zadevnih davčnih olajšav za dobiček, ki ga ustvarijo v svetovnem merilu, in dejstvo, da jo lahko tuja podjetja imajo samo za dobiček, ki ga ustvarijo v Italiji. Komisija naj bi s tem kršila načelo kontradiktornosti.

51 Italijanska republika trdi, da je Komisija v odločbi o začetku postopka in ves čas njegovega trajanja omenjala samo vprašanje domnevne različne obravnave italijanskih in tujih podjetij, ki je v tem, da so prva upravičena do obravnavane ugodne ureditve, medtem ko so druga iz navedene ureditve izključena. Komisija pa naj ne bi nikoli omenjala vprašanja domnevne različne obravnave med italijanskimi in tujimi podjetji, ki naj bi bila vsa vključena v zadevni program pomoči.

52 Komisija zavrača trditve Italijanske republike.

## Presoja Sodišča prve stopnje

53 V skladu z ustaljeno sodno prakso načelo kontradiktornosti, ki je temeljno načelo prava Skupnosti in sestavni del pravice do obrambe, zahteva, naj se zadevni stranki v upravnem postopku da možnost, da ustrezno predstavi svoje stališče o resničnosti in upoštevnosti zatrjevanih dejstev, ožtkov in okoliščin, ki jih Komisija navaja v podporo svoji trditvi o obstoju kršitve Pogodbe ES (sodba Sodišča z dne 10. julija 2008 v zadevi Bertelsmann in Sony Corporation of America proti Impala, C-413/06 P, ZOdl., str. I-4951, točka 61; v tem smislu glej tudi sodbo Sodišča prve stopnje z dne 9. julija 2008 v zadevi Alitalia proti Komisiji, T-301/01, ZOdl., str. II-1753, točka 169 in navedena sodna praksa).

54 Spomniti je treba, da v skladu s členom 6(1) Uredbe št. 659/1999 „odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgovom“. Ta odločba o začetku postopka mora zainteresiranim strankam omogočiti učinkovito sodelovanje pri formalnem postopku preiskave, v katerem bodo imele možnost uveljavljati svoje trditve. V ta namen je dovolj, da so stranke seznanjene z razlogovanjem, na podlagi katerega je Komisija začasno sklenila, da bi zadevni ukrep lahko pomenil novo pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgovom (sodba Sodišča prve stopnje z dne 30. aprila 2002 v združenih zadevah Government of Gibraltar proti Komisiji, T-195/01 in T-207/01, Recueil, str. II-2309, točka 138).

55 Poudariti je treba tudi, da formalni postopek preiskave omogoča, da se vprašanja iz odločbe o začetku postopka poglobijo in razjasnijo, tako da morebitnega neskladja med to in končno odločbo ni mogoče šteti za kršitev, ki vpliva na zakonitost zadnje.

56 V obravnavanem primeru je treba spomniti, da je Komisija v odločbi o začetku formalnega postopka preiskave, natančneje v njeni točki 19, navedla, da se ji zdi, da sta zadevna ukrepa ugodnost samo za podjetja s sedežem v Italiji v škodo tujih podjetij, ki tam poslujejo, ker ta nimajo pravice do davčnih olajšav, ki se dodeljujejo z navedenima ukrepoma. Italijanske oblasti so v dopisu z dne 21. aprila 2004 navedle, da so lahko v skladu s členom 11 DL 269/2003 tudi tuje družbe, ki poslujejo v Italiji prek stalne poslovne enote in kotirajo na enem od organiziranih trgov Unije, upravičene do zadevnih ukrepov. Po tem dopisu je Komisija v uvodni izjavi 30 izpodbijane odločbe potrdila in pojasnila, da je obravnava italijanskih in tujih podjetij še vedno različna, ker se davčne olajšave, ki se dodeljujejo z zadevnim programom pomoči, za ene nanašajo na dobiček, ustvarjen na svetovni ravni, za druge pa na dobiček, ki je ustvarjen in obdavčen v Italiji.

57 Ugotoviti je torej treba, kot Komisija pravilno poudarja, da če se je njeno stališče gotovo izostrilo glede na dvome, ki jih je izrazila v odločbi o začetku postopka, je to prav posledica kontradiktornega dialoga z italijanskimi organi, ki so imeli ves čas trajanja formalnega postopka preiskave priložnost, da pojasnijo svoje stališče glede očitkov Komisije. V nasprotju s tem, kar trdi Italijanska republika, se namreč oitek Komisije iz uvodne izjave 30 izpodbijane odločbe vsebinsko ne razlikuje od oitka, ki ga je navedla v odločbi o začetku postopka, natančneje v točki 19. Razlikuje se le glede presoje obsega različne obravnave podjetij, ki imajo sedež v Italiji, in tistih, ki ga nimajo tam, in torej tudi glede obsega selektivnosti ugodnosti, do katere so upravičena podjetja s sedežem v Italiji.

58 Sicer pa iz nobene določbe o nadzoru državnih pomoči niti iz sodne prakse ni razvidno, da bi bila Komisija dolžna zadevno državo članico obvestiti o svojem stališču, preden sprejme odločitev, če je bila država članica ustrezno pozvana k predložitvi pripomb, kar je v obravnavanem primeru bila (glej v tem smislu zgoraj v točki 45 navedeno sodbo Technische Glaswerke Ilmenau proti Komisiji, točka 198).

59 Vsekakor, kot je bilo ugotovljeno v točki 45 zgoraj, vsaka kršitev pravice do obrambe pomeni kršitev procesnega prava, za katero se zahteva, da se mora zainteresirana stranka sklicevati na negativni uinek, ki ga ima ta kršitev na njene subjektivne pravice. V zvezi s tem torej zadošča ugotoviti, da Italijanska republika ni dokazala, da bi se, če do te zatrjevané nepravilnosti ne bi prišlo, postopek lahko končal drugače.

60 Zato je treba del tretjega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev načela kontradiktornosti, zavrniti.

## 2. Pomanjkljivost obrazložitve

61 Italijanska republika se sklicuje na kršitev člena 253 ES tako v okviru drugega kot v okviru tretjega, četrtega in petega tožbenega razloga, v povezavi s kršitvijo člena 87 ES.

### *Trditve strank*

62 Italijanska republika v okviru drugega tožbenega razloga Komisiji očitata, da ni izrecno odgovorila na pripombe iz dopisa z dne 30. novembra 2004, ki so bile odgovor na pripombe Borsa italiana in v katerih je zatrjevala, da je v italijanskem pravnem redu že obstajal ukrep, z imenom Super DIT, ki je bil podoben zadevnim ukrepom. Glede tega ukrepa, ki naj bi bil povezan z davčnimi spodbudami iz člena 11(4) DL 269/2003, naj bi Komisija že zahtevala posredovanje informacij v zvezi z morebitnimi diskriminatornimi vidiki, ki naj bi jih italijanski organi nato odpravili. Poleg tega naj bi bil ta ukrep formalno predložen Svetu „Gospodarska in finančna vprašanja“, ki naj bi ga štel za neškodljiv ukrep v smislu Resolucije Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 1. decembra 1997 o Kodeksu ravnanja na področju obdavčenja

podjetij (UL 1998, C 2, str. 2).

63 Italijanska republika se opira zlasti na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 6. marca 2003 v združenih zadevah Westdeutsche Landesbank Girozentrale in Land Nordrhein-Westfalen proti Komisiji (T-228/99 in T-233/99, Recueil, str. II-435, v nadaljevanju: sodba WestLB, točke od 279 do 281) in na tam navedeno sodno prakso ter zatrjuje, da bi Komisija morala predstaviti razloge, zaradi katerih je menila, da ni dolžna zavzeti enakega stališča kot glede Super DIT. Komisija bi v bistvu morala razložiti, zakaj je v izpodbijani odločbi razglasila za nezdružljiv s skupnim trgom ukrep, ki naj bi bil podoben ukrepu, ki je bil sprejet malo pred njim, in sicer Super DIT, in zoper katerega ni bilo nobenega ugovora.

64 Italijanska republika se v okviru tretjega tožbenega razloga sklicuje na kršitev člena 253 ES, ker Komisija v izpodbijani odločbi meni, da so družbe, ki so sprejete v kotacijo med uporabo programa pomoči, upravičene do selektivne ugodnosti. Komisija naj bi se zadovoljila z zatrjevanjem, da različna obravnava ni povezana z nobenim upoštevним razlikovanjem med položajem družb, ki kotirajo, in položajem družb, ki ne kotirajo, ter naj tudi ne bi zavzela stališča glede trditev, ki so jih v zvezi s tem navedli Borsa italiana in italijanski organi.

65 Italijanska republika v okviru četrtega tožbenega razloga trdi, da je izpodbijana odločba pomanjkljivo obrazložena, ker Komisija sklepa o vplivu zadevnega ukrepa na konkurenco znotraj Skupnosti. Komisija bi morala vsaj navesti podatke, na podlagi katerih sklepa, da bi lahko bila spremenjena konkurenca in prizadeta trgovina med državami članicami. To naj bi v obravnavanem primeru še posebej veljalo, saj zadevna podjetja poslujejo v različnih sektorjih gospodarstva, znesek pomoči pa je zelo nizek. Komisija naj ne bi dokazala, da so zadevni ukrepi pomoč za tekoče poslovanje ter naj bi se držala splošnih in nenatančnih trditev. Italijanska republika poleg tega opozarja, da Komisija v izpodbijani odločbi obravnava le enega od spornih ukrepov, in sicer znižanje davčne stopnje, ki je določeno v členu 11 DL 269/2003, ne obravnava pa odbitka stroškov sprejema v kotacijo od obdavčljivega zneska, ki je določen v členu 1(1)(d) DL 269/2003.

66 Nazadnje, Italijanska republika v okviru petega tožbenega razloga Komisiji očitata, da se je omejila na utemeljevanje nezdružljivosti zadevnih ukrepov s skupnim trgom s tem, da pomenijo pomoči za tekoče poslovanje, in da nikakor ni pravno zadostno obrazložila svoje ugotovitve o nezdružljivosti zadevnih ukrepov s skupnim trgom.

67 Komisija izpodbija trditve Italijanske republike.

#### *Presoja Sodišča prve stopnje*

68 Najprej je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso obseg obveznosti obrazložitve odvisen od narave zadevnega akta in okoliščin, v katerih je bil ta sprejet. Obrazložitev mora jasno in nedvoumno izražati razlogovanje institucije, ki je akt sprejela, tako da se sodiščem Skupnosti omogoči izvajanje nadzora zakonitosti in da se zainteresirane osebe lahko seznani z utemeljitvijo sprejetega ukrepa, zato da lahko zaščitijo svoje pravice in preverijo, ali je odločba utemeljena ali ne. Ni treba, da se v obrazložitvi podrobno navedejo vse upoštevne dejanske in pravne okoliščine, ker se vprašanje, ali obrazložitev izpolnjuje zahteve iz člena 253 ES, ne presoja le glede na besedilo tega člena, ampak tudi glede na njegov okvir in vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje (sodba Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63, zgoraj v točki 63 navedena sodba WestLB, točki 278 in 279 ter navedena sodna praksa). Komisija zlasti ni dolžna zavzeti stališča do vseh trditev, ki so jih pred njo navajale zadevne osebe. Zadošča, da navede dejstva in pravne ugotovitve, ki so bistvenega pomena za odločbo (glej zgoraj v točki 63 navedeno sodbo WestLB, točka 280 in navedena sodna praksa).

69 Poleg tega lahko Komisija pri programu pomoči preuči le splošne značilnosti zadevnega programa in ni dolžna obravnavati vsakega posameznega primera uporabe (sodbi Sodišča z dne 19. oktobra 2000 v združenih zadevah Italija in Sardegna Lines proti Komisiji, C-15/98 in C-105/99, Recueil, str. I-8855, točka 51, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi Grčija proti Komisiji, C-278/00, Recueil, str. I-3997, točka 24), da bi preverila, ali ta program vsebuje elemente pomoči (sodba Sodišča z dne 15. decembra 2005 v zadevi Italija proti Komisiji, C-66/02, ZOdl., str. I-10901, točka 91).

70 Ob upoštevanju teh načel je treba presoditi, ali je izpodbijana odločba zadostno obrazložena glede različnih vidikov presoje Komisije, ki jih izpodbija Italijanska republika.

Pomanjkljivost obrazložitve, ker naj Komisija ne bi upoštevala, da v italijanskem pravnem redu obstaja ukrep, ki je podoben zadevnim ukrepom

71 Italijanska republika v okviru drugega tožbenega razloga Komisiji v bistvu očitata, da ni izrazila stališča glede zatrjevanega obstoja kontinuitete med enim od zadevnih ukrepov, in sicer zmanjšanjem davka iz člena 11 DL 269/2003, in Super DIT.

72 Najprej je treba poudariti, da se je sklicevanje na Super DIT, ki naj bi bil časovno in pravno povezan z zadevnima ukrepoma, formalno prvič pojavilo v pripombah Borsa italiana z dne 4. oktobra 2004, ki so jih italijanski organi komentirali v dopisu z dne 30. novembra 2004. Po mnenju italijanskih oblasti in Borsa italiana so zadevni ukrepi v bistvu utemeljeni s splošnimi načeli italijanskega davčnega sistema, ker je v italijanskem pravnem redu pred tem že obstajal Super DIT.

73 Poudariti je treba tudi, kot zatrjuje Italijanska republika, da je Komisija v izpodbijani odločbi navedla, zakaj davčne spodbude iz DL 269/2003 pomenijo selektivno ugodnost v smislu člena 87(1) ES, ne da bi pri tem kakor koli omenila Super DIT.

74 Vendar argumentacije Italijanske republike ni mogoče sprejeti.

75 V zvezi s tem je treba najprej ugotoviti, da se Komisija, kot je zatrjevala v pisanjih, ni nikoli izrekla o morebitni opredelitvi Super DIT kot državne pomoči, saj ta ni bil priglašen Komisiji v smislu člena 88(3) ES, in glede na to, da je bil odpravljen leta 2001, češ Italijanska republika ne zanika, ni bil vključen v zadevni program pomoči. Super DIT je omenjen le v členu 11 DL 269/2003, da bi se preprečila dvojna davčna ugodnost zadevnih podjetij.

76 Dalje, glede tega, da naj bi se Komisija s Super DIT seznanila v okviru nadzora uporabe pravil o notranjem trgu in glede presoje Super DIT s strani Sveta „Gospodarska in finančna vprašanja“, je treba ugotoviti, da ta vidika ne spadata v nadzor državnih pomoči in da očitna nedejavnost Komisije glede ukrepa, ki bi lahko bil državna pomoč, nima pomena, če ji, kot v obravnavanem primeru, program pomoči ni bil priglašen (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 11. novembra 2004 v združenih zadevah Demesa in Territorio Histórico de Álava proti Komisiji, C-183/02 P in C-187/02 P, ZOdl., str. I-10609, točka 52).

77 Poleg tega dejstvo, da je Komisija podrobno poznala Super DIT in da se ni, čeprav je imela možnost začetni formalni postopek preiskave, nikoli izrekla o morebitni opredelitvi Super DIT kot državne pomoči, nima nobenega vpliva na pojem državne pomoči v smislu člena 87(1) ES niti na opredelitev nove oziroma obstoječe pomoči v smislu Uredbe št. 659/1999.

78 Vsekakor pa tudi ob domnevi, da se Super DIT in zadevni program pomoči uvrščata v logiko kontinuitete in širitve, dejstvo, da Komisija ni posredovala glede Super DIT, nima pomena, ker je

zadevni program pomoči v obravnavani zadevi, ki se presoja ločeno od Super DIT, državna pomoč (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 7. junija 1988 v zadevi Grčija proti Komisiji, 57/86, Recueil, str. 2855, točka 10, in z dne 15. decembra 2005 v zadevi Unicredito Italiano, C-148/04, ZOdl., str. I-11137, točka 105).

79 Nazadnje je treba spomniti, da v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 69 zgoraj, Komisija ni bila dolžna izraziti stališča glede vseh trditev, ki so jih pred njo navajale zainteresirane osebe. Zadostovalo je, da navede dejstva in pravne ugotovitve, ki so bistvenega pomena za odločbo (glej v tem smislu zlasti zgoraj v točki 45 navedeno sodbo Technische Glaswerke Ilmenau proti Komisiji, točka 60 in navedena sodna praksa). Komisija tudi ni bila dolžna temeljito obrazložiti izpodbijane odločbe, ko je odgovarjala na trditve, za katere je menila, da niso upoštevne ali da so le malo upoštevne (glej v tem smislu sklep predsednika Sodišča z dne 29. aprila 2005 v zadevi Technische Glaswerke Ilmenau proti Komisiji, C-404/04 P-R, ZOdl., str. I-3539, točka 37). Ker torej Super DIT ne spada v zadevni program pomoči in ker Komisija ni presojala njegove združljivosti s pravili o državnih pomočeh, ta ni bil bistvenega pomena za izpodbijano odločbo.

80 Komisiji torej ni mogoče očitati, da ni posebej odgovorila na trditve, da se lahko zadevna ukrepa štejeta za tako imenovano nadaljevanje Super DIT in da ju je mogoče zaradi tega utemeljiti s splošnimi načeli italijanskega davčnega sistema.

81 Zato je treba drugi tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Pomanjkljivost obrazložitve izpodbijane odločbe glede selektivnosti zadevnih ukrepov

82 Komisija je uvodne izjave od 26 do 32 namenila dokazovanju obstoja selektivne ugodnosti.

83 Prvič, Komisija v uvodni izjavi 26 izpodbijane odločbe meni, da zadevni ukrepi uvajajo odstopanje od običajnega delovanja davčnega sistema in podeljujejo izključno ugodnost družbam, ki so se sposobne vključiti v borzno poslovanje v kratkem času uporabe programa pomoči, in do katere ne morejo biti upravičena podjetja, ki že kotirajo, tista, ki ne izpolnjujejo zahtevanih pogojev za kotacijo, in tista, ki so se odločila, da v zadevnem obdobju ne bodo kotirala.

84 V uvodnih izjavah od 27 do 29 Komisija razlaga, zakaj tega odstopanja ni mogoče utemeljiti ob upoštevanju narave davčnega sistema, saj to ni povezano z nobenim upoštevним razlikovanjem med položajem družb, ki kotirajo na organiziranem trgu, in položajem družb, ki ne kotirajo. Komisija po eni strani pojasnjuje, da znižanje davčne stopnje, ki se uporablja za prihodnje dobičke upravičencev in je določeno v členu 11 DL 269/2003, ni sorazmerno, saj ti dobički nimajo nobene zveze s sprejemom upravičencev v kotacijo, z njihovo kapitalsko strukturo in z drugimi značilnostmi, ki so povezane s kotiranjem, ter po drugi strani, da je odbitek obdavčljivega dohodka, določen v členu 1(1)(d) DL 269/2003, izjemna pomoč, saj je dodan običajnemu odbitku stroškov. Poleg tega pa je v skladu z izpodbijano odločbo kratek čas uporabe programa pomoči, ki pomeni dejansko izključitev številnih potencialnih upravičencev, v nasprotju s posebnim ciljem spodbujanja družb k prizadevanju za vključitev v borzno poslovanje.

85 Drugič, Komisija v uvodni izjavi 30 izpodbijane odločbe poudarja, da zadevni ukrepi pomembno vplivajo na podjetja določene velikosti in lahko izkrivljajo konkurenco z izboljšanjem položaja teh podjetij v primerjavi s konkurenčnimi podjetji, ki nimajo sedeža v Italiji. Poleg tega poudarja, da so zadevne spodbude, ker so dodeljene prek davčnega sistema, koristnejše za italijanska podjetja, za katera davčne olajšave veljajo za dobiček, ustvarjen na svetovni ravni, kot za tuja podjetja, za katera davčne olajšave veljajo le za dobiček, ustvarjen v Italiji. Komisija zavrača tudi vsakršno utemeljevanje z naravo davčnega sistema, ker je program pomoči izjemna pomoč, ki je ni mogoče utemeljiti v okviru rednega upravljanja davčnega sistema.



86 Iz zgornjih točk je razvidno, da je Komisija v izpodbijani odločbi jasno navedla, zakaj so imela podjetja, upravičena do zadevnih ukrepov, selektivno ugodnost. V teh okoliščinah je treba del tretjega tožbenega razloga, ki se nanaša na pomanjkljivost obrazložitve, zavrniti.

Pomanjkljivost obrazložitve izpodbijane odločbe glede vpliva zadevnih ukrepov na konkurenco in trgovino znotraj Skupnosti

87 Spomniti je treba, da čeprav mora Komisija v obrazložitvi svoje odločbe navesti vsaj okoliščine, v katerih je bila pomoč dodeljena, kadar te omogočajo, da se dokaže, da bi pomoč lahko prizadela trgovino med državami članicami in da izkrivlja ali da bi lahko izkrivljala konkurenco, ji ni treba izvesti ekonomske analize resničnega stanja zadevnih trgov, tržnega deleža podjetij, ki so upravičena do pomoči, položaja konkurenčnih podjetij in trgovinskih tokov med državami članicami. Če pomoč ni bila podeljena zakonito, se od Komisije prav tako ne zahteva, da mora prikazati dejanski učinek pomoči na konkurenco in trgovino med državami članicami. Takšna zahteva bi namreč dajala prednost državam članicam, ki izplačajo nezakonite pomoči, v škodo tistih, ki priglasijo pomoči med nartovanjem (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 29. septembra 2000 v zadevi CETM proti Komisiji, T-55/99, Recueil, str. II-3207, točke od 100 do 103, in zgoraj v točki 45 navedeno sodbo Technische Glaswerke Ilmenau proti Komisiji, točka 215).

88 Ob upoštevanju te sodne prakse ni videti, da Komisija v tem primeru ne bi izpolnila svoje dolžnosti, da dovolj obrazloži del odločbe, ki se izpodbija, glede vpliva zadevnih ukrepov na konkurenco in trgovino znotraj Skupnosti.

89 V zvezi s tem Komisija namenja uvodne izjave od 34 do 37 izpodbijane odločbe presoji učinkov zadevnih ukrepov na konkurenco in trgovino znotraj Skupnosti.

90 Najprej poudarja, da zadevni ukrepi lahko „izkrivljajo konkurenco in učinkujejo na trgovino med državami članicami, ker upravičenci lahko delujejo na mednarodnih trgih ter so vključeni v trgovanje in druge poslovne dejavnosti na trgih z ostro konkurenco“ (uvodna izjava 34 izpodbijane odločbe).

91 Nato našteva finančne cilje družb, ki so zaprosile za sprejem v kotacijo, med drugim povečanje in razvejitev virov financiranja, izboljšanje finančnega položaja, borzno vrednotenje, in ugotavlja, da „[p]rogram družbam, ki se odločijo za vključitev v borzno poslovanje, podeli izredno davčno ugodnost ter s tem izboljša njihov konkurenčni in finančni položaj v primerjavi z njihovimi tekmeci“, s pojasnilom, da opisani učinki „lahko postavljajo v prednost italijanske upravičence, ki delujejo na trgih, kjer poteka trgovanje znotraj Skupnosti,“ in da zato „program vpliva na trgovanje in izkrivlja konkurenco“ (uvodna izjava 35 izpodbijane odločbe).

92 Nazadnje Komisija pojasnjuje, da „[deset] [d]ružb, ki so dobile dovoljenje za vključitev na italijanske borze, spada v različne sektorje, od proizvodnje do javnih podjetij, ki so odprti za mednarodno konkurenco,“ in meni, da so lahko koristi od podeljenih davčnih olajšav pomembne, saj lahko v treh letih uporabe programa pomoči dosežejo do 11,7 milijona EUR na upravičenca (uvodna izjava 36 izpodbijane odločbe).

93 Komisija na koncu v uvodni izjavi 37 izpodbijane odločbe sklene, da je „izkrivljanje konkurence zaradi programa v različnih sektorjih, kjer delujejo upravičenci, precejšnje, saj so upravičenci pogosto vodilni v svojih poslovnih sektorjih v Italiji, in to upravičuje negativno oceno programa“.

94 Z obrazložitvijo izpodbijane odločbe je Italijanski republiki in sodišču Skupnosti torej

omogočeno, da se seznanita z razlogi, zaradi katerih je Komisija menila, da so bili v tem primeru izpolnjeni pogoji za uporabo člena 87(1) ES glede vpliva na trgovino med državami članicami in izkrivljanja konkurence.

95 V ta sklep se ne more podvomiti na podlagi trditve Italijanske republike, da presoja izkrivljanja konkurence in vpliva zadevnih ukrepov na trgovino med državami članicami ne obsega ukrepa iz člena 1(1)(d) DL 269/2003. V zvezi s tem zadostuje spomniti, da uvodne izjave od 34 do 37 izpodbijane odločbe ob omenjanju učinkov „programa“ jasno in nedvoumno razkrivajo, da se razlogovanje Komisije nanaša na program pomoči v celoti, torej na oba zadevna ukrepa.

96 Iz tega je razvidno, da je treba tudi del tretjega tožbenega razloga, ki se nanaša na pomanjkljivost obrazložitve izpodbijane odločbe glede vpliva zadevnih ukrepov na konkurenco in trgovino znotraj Skupnosti, zavrnil.

Pomanjkljivost obrazložitve izpodbijane odločbe glede nezdržljivosti zadevnih ukrepov s skupnim trgom

97 Komisija namenja uvodne izjave od 39 do 45 izpodbijane odločbe presoji združljivosti zadevnih ukrepov s skupnim trgom.

98 Komisija najprej poudarja, da je treba to združljivost presojati ob upoštevanju izjem iz člena 87(2) in (3) ES (uvodna izjava 39 izpodbijane odločbe) in da italijanski organi niso izrecno izpodbijali njene presoje iz odločbe o začetku postopka, da se v obravnavanem primeru ne uporablja nobena od teh izjem (uvodna izjava 40 izpodbijane odločbe). Dalje navaja, da „ugodnosti niso povezane z nikakršnimi stroški ali pa so povezane s stroški, ki niso upravičeni do pomoči po uredbi o skupinskih izjemah ali smernicah Skupnosti“ (uvodna izjava 41 izpodbijane odločbe). Komisija pojasnjuje tudi, da se izjeme iz člena 87(2) in (3)(a), (b) in (d) ES v obravnavanem primeru ne uporabljajo (uvodne izjave od 42 do 44 izpodbijane odločbe). Nazadnje, natančneje glede člena 87(3)(c) ES poudarja, da „[d]avne ugodnosti, ki jih omogoča program, niso povezane z določenimi naložbami, odpiranjem delovnih mest ali določenimi projekti“ in da „[g]re preprosto za znižanje stroškov, ki bi jih zadevna podjetja sicer imela pri poslovanju, zato je ugodnosti treba obravnavati kot državno pomoč za tekoče poslovanje, ki pa ni združljiva s skupnim trgom“ (uvodna izjava 45 izpodbijane odločbe).

99 Posebej glede zatrevane obveznosti Komisije, da posebej obrazloži svoj sklep, da zadevna ukrepa nista združljiva s skupnim trgom glede na možnost, da se pomoči, celo kot pomoči za tekoče poslovanje, lahko utemeljijo, je treba spomniti, da v skladu s sodno prakso, ki je navedena zgoraj v točki 68, Komisija ni dolžna izraziti stališča do vseh trditev, ki so jih pred njo navajale zadevne osebe. Zato, da navede dejstva in pravne ugotovitve, ki so bistvenega pomena za odločbo. Poleg tega v skladu s sodno prakso, ki je navedena zgoraj v točki 79, ni dolžna temeljito obrazložiti izpodbijane odločbe, ko odgovarja na trditve, za katere meni, da niso upoštevne ali da so le malo upoštevne.

100 V zvezi s tem zadošča ugotoviti, da je Komisija v uvodnih izjavah od 39 do 45 izpodbijane odločbe pravno zadostno naštel bistvene razloge za ugotovljeno nezdržljivost programa pomoči s skupnim trgom in v točki 46 izpodbijane odločbe navedla, da se za te pomoči kot pomoči za tekoče poslovanje ne uporablja nobena izjema.

101 Ugotoviti je treba, da obrazložitev izpodbijane odločbe omogoča razumevanje razlogov, zaradi katerih je Komisija izključila uporabo izjem iz člena 87(2) in (3) ES, in natančneje, razlogov, zaradi katerih je sporna ukrepa pomoči opredelila kot pomoči za tekoče poslovanje, ki so izključene s področja uporabe člena 87(3)(c) ES, in ne kot pomoči za naložbe.

102 Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev je treba zavrniti del petega tožbenega razloga, ki se nanaša na pomanjkljivost obrazložitve glede nezdružljivosti zadevnih ukrepov s skupnim trgov.

### 3. *Kršitev ?lena 87 ES*

103 Italijanska republika se sklicuje na kršitev ?lena 87 ES v zvezi z različnimi vidiki presoje Komisije glede zadevnih ukrepov, v okviru tretjega, ?etrtega in petega tožbenega razloga. V okviru tretjega tožbenega razloga zanika obstoj ugodnosti za družbe, ki so za?ele kotirati na borzi, in selektivnost te ugodnosti, v okviru ?etrtega tožbenega razloga vpliv zadevnih ukrepov na konkurenco in trgovino znotraj Skupnosti, in v okviru petega nezdružljivost zadevnih ukrepov s skupnim trgov.

*Selektivnost ugodnosti, dodeljene družbam, ki so za?ele kotirati na borzi*

Trditve strank

104 Italijanska republika v okviru tretjega tožbenega razloga zatrjuje, da obravnavana ukrepa nista selektivna oziroma da je razlikovanje, ki ga povzro?ata, utemeljeno z naravo ali s strukturo dav?nega sistema.

105 Italijanska republika nasprotuje stališ?u iz uvodne izjave 26 izpodbijane odlo?be, da je ugodnost selektivna, saj zadevna ukrepa odstopata „od obi?ajnega delovanja dav?nega sistema in daje[ta] prednost dolo?enim podjetjem ali proizvodnji dolo?enega blaga, ker gre za poseben program, ugoden samo za podjetja, ki so se sposobna vklju?iti v borzno poslovanje v roku, dolo?enem v programu“. Meni, da zato, ker se zadevni program pomo?i nanaša na vse delniške družbe, ki so se potencialno sposobne vklju?iti v borzno poslovanje, ta ni selektiven. Program nove pomo?i naj bi se namre? nujno nanašal na tiste, ki izpolnjujejo pogoje, ki jih dolo?a, ob za?etku njegove veljavnosti, medtem ko naj se ne bi nanašal na tiste, ki ne izpolnjujejo teh pogojev ali so jih izpolnile poprej.

106 Italijanska republika nasprotuje tudi stališ?u iz uvodne izjave 27 izpodbijane odlo?be, da zadevnega programa pomo?i ni mogo?e utemeljiti z naravo italijanskega dav?nega sistema, da ni sorazmeren, ker se znižanje dav?ne stopnje nanaša na prihodnje dobi?ke upravi?encev, ki nimajo nobene zveze s tem, da so bili ti sprejeti v kotacijo, s kapitalsko strukturo in z drugimi zna?ilnostmi, ki so povezane s kotiranjem na borzi, ter ga ni mogo?e utemeljiti niti z njegovimi posebnimi cilji, saj zaradi kratkega ?asa uporabe ni dostopen za veliko število potencialnih upravi?encev. Po mnenju Italijanske republike zadevna ukrepa uvajata razlikovanje – ki je zna?ilno za logiko dav?nega sistema –, ker sta povezana s položajem družb – ki kotirajo –, ki je objektivno druga?en od položaja družb, ki ne kotirajo. Družbe, ki kotirajo, naj bi se soo?ale z velikimi stroški, ki jih delno nosijo same, ker se lahko zgodi, da jih ne bi bilo mogo?e odbiti v dav?nem letu, v katerem so nastali, ?e pa se, njihov odbitek povzro?i prihranek davka, ki ne more prese?i dav?nih stopenj, ki veljajo za obdav?ljive dohodke.

107 Sodbi Sodiš?a z dne 8. novembra 2001 v zadevi Adria-Wien Pipeline in Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (C?143/99, Recueil, str. I?8365, to?ki 41 in 42) in z dne 13. februarja 2003 v zadevi Španija proti Komisiji (C?409/00, Recueil, str. I?1487, to?ka 52) po mnenju Italijanske republike potrjujeta, da druga?na dav?na obravnava družb, ki kotirajo, spada v logiko sistema in ne pomeni selektivnega ukrepa.

108 Glede trditve Komisije, da se znižanje dav?ne stopnje iz ?lena 11 DL 269/2003 ne odmeri od stroškov sprejema v kotacijo, temve? od dobi?kov družb, Italijanska republika zatrjuje, da ni moglo iti za korist, saj naj znižanje stopnje ne bi imelo dejanskega vpliva, ?e pa je korist vseeno

nastala, gre gotovo za korist, katere pomen bistveno zmanjšujejo stroški, nastali s sprejemom v kotacijo.

109 Zato naj bi Komisija ob trditvi, da razližna obravnava „[ni povezana z nobenim] razlikovanj[em] med položajem družb, katerih delnice kotirajo na borzi, v nasprotju z družbami, katerih delnice ne kotirajo na borzi“ (uvodna izjava 27 izpodbijane odložbe), napačno uporabila pravo.

110 Italijanska republika dodaja, da bi bilo treba za presojo selektivnosti zadevnih ukrepov namesto položaja vseh delniških družb primerjati le položaj delniških družb, ki bi lahko bile potencialno sprejete v kotacijo. Tako bi bilo ožito, da se sporni ukrepi brez razlikovanja nanašajo na vse delniške družbe, ki bi lahko bile potencialno sprejete v kotacijo, in ne pomenijo nobene „subjektivne“ selekcije.

111 Po mnenju Italijanske republike Komisija poleg tega ni upoštevala povezanosti zadevnih ukrepov, ki pomenita nadaljevanje prejšnjih ukrepov s področja davžnih olajšav za družbe, ki so zažele kotirati, in sicer Super DIT.

112 Zatrjuje tudi, da ukrepa nista selektivna, žeprav sta zažasna, toliko bolj, ker naj bi žasovna omejenost omogožala, da se zadevni program pomoži uskladi s proražunskimi zahtevami države, in jo je mogože razložiti s poskusno naravo ukrepa.

113 Italijanska republika v zvezi z uvodno izjavo 28 izpodbijane odložbe, v skladu s katero je tudi odbitek stroškov sprejema v kotacijo, doložen v žlenu 1(1)(d) DL 269/2003, izjemna pomož, saj je dodan obižajnemu odbitku stroškov, poudarja protislovnost izpodbijane odložbe, ker Komisija po eni strani trdi, da je mogože šteti, da je navedeni ukrep utemeljen s posebnim ciljem, ki ga zasleduje program pomoži, po drugi strani pa te utemeljitve ne priznava v zvezi z drugim zadevnim ukrepom, in sicer znižanjem davka iz žlena 11 DL 269/2003.

114 Italijanska republika v zvezi z uvodno izjavo 30 izpodbijane odložbe, v skladu s katero imajo koristi od zadevnih ukrepov predvsem italijanska podjetja, ker se davžna olajšava uporablja za dobižke, ki jih ustvarijo na svetovni ravni, zatrjuje, da je treba selektivnost ukrepa presojati izključno s primerjanjem položajev, na katere se nanaša, in položajev, ki jih izključuje, medtem ko za ugotovitev obstoja državne pomoži ni bistveno med seboj primerjati položajev, na katere se navedeni ukrep nanaša, zato da bi se ugotovilo, ali imajo od tega ukrepa enake ali različne ugodnosti.

115 Italijanska republika nazadnje poudarja, da ni mogože prepovedati različnih užinkov zadevnih ukrepov za italijanska in za tuja podjetja, saj je normalno, da davžni sistem temelji na univerzalnosti obdavžitve in ugodnosti glede rezidentov ter na teritorialnosti davka glede nerezidentov (glej v tem smislu sodbi Sodižša z dne 14. februarja 1995 v zadevi Schumacker, Cž279/93, Recueil, str. Iž225, tožke 31, 32 in 34, in z dne 14. septembra 1999 v zadevi Gschwind, Cž391/97, Recueil, str. Iž5451, tožke od 21 do 24).

116 Komisija izpodbija trditve Italijanske republike.

Presoja Sodižša prve stopnje

117 V žlenu 87(1) ES so prepovedane državne pomoži „z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“, to so selektivne pomoži (zgoraj v tožki 69 navedena sodba Italija proti Komisiji z dne 15. decembra 2005, tožka 94). Vendar v skladu z ustaljeno sodno prakso pojem državne pomoži ne vključuje državnih ukrepov, ki uvajajo razlikovanje med podjetji in so zato *a priori* selektivni, kadar to razlikovanje izhaja iz narave ali

ureditve sistema stroškov, v katerega ti spadajo (sodbi Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi Nizozemska proti Komisiji, C?159/01, Recueil, str. I?4461, to?ka 42, in z dne 6. septembra 2006 v zadevi Portugalska proti Komisiji, C?88/03, ZOdl., str. I?7115, to?ka 52 in navedena sodna praksa).

118 Zato je treba najprej preu?iti, ali sta ta ukrepa znižanja dav?ne stopnje *a priori* selektivna, in ?e sta, v nadaljevanju preu?iti, ali ta ukrepa upravi?ujeta narava in ureditev italijanskega dav?nega sistema, kot trdi Italijanska republika.

– *A priori* selektivnost zadevnih ukrepov

119 Glede presoje pogoja selektivnosti, ki je sestavni del pojma državne pomo?i, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da ?len 87(1) ES dolo?a, da se v okviru nekega pravnega sistema ugotovi, ali nacionalni ukrep lahko daje prednost posameznim podjetjem v primerjavi z drugimi, ki so glede na cilje, ki jim sledi ta ureditev, v dejansko in pravno primerljivem položaju (glej zgoraj v to?ki 107 navedeno sodbo Španija proti Komisiji, to?ka 47, ter zgoraj v to?ki 117 navedeno sodbo Portugalska proti Komisiji, to?ka 54 in navedena sodna praksa).

120 V obravnavanem primeru pa je selektivnost dav?ne ugodnosti, ki je dolo?ena s ?lenoma 1(1)(d) in 11 DL 269/2003, razvidna iz ve? dejavnikov. Najprej, pravica do znižanja stopnje davka na dohodek v prvih treh letih po dav?nem letu, v katerem je prišlo do kotacije, in pravica do odbitka od obdav?ljivega dohodka v višini stroškov za sprejem v kotacijo se priznavata le podjetjem, ki so za?ela kotirati na organiziranem trgu. Dalje, ta podjetja, torej delniške družbe, ki so za?ele kotirati, morajo dose?i sprejem v uradno kotacijo na organiziranem trgu med 2. oktobrom 2003, datumom za?etka veljavnosti DL 269/2003, in 31. decembrom 2004, zadnjim dnem za prvo kotacijo v skladu s ?lenom 11 DL 269/2003. Tako zadevna ukrepa koristita le podjetjem, ki opravijo navedene transakcije (glej v tem smislu zgoraj v to?ki 69 navedeno sodbo Italija proti Komisiji z dne 15. decembra 2005, to?ka 97) v kratkem petnajstmese?nem obdobju uporabe programa pomo?i (glej v tem smislu in po analogiji sodbo Sodišča prve stopnje z dne 6. marca 2002 v združenih zadevah Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji, T?92/00 in T?103/00, Recueil, str. II?1385, to?ka 49). Vsa druga podjetja so namre? izklju?ena iz koristi tega programa pomo?i, naj bodo to družbe, ki že kotirajo, ali tiste, ki ne izpolnjujejo in ne morejo izpolniti zahtevanih pogojev za kotiranje v obdobju, ki ga zajema program pomo?i. V zvezi s tem je treba še pojasniti, da kot je razvidno iz uvodne izjave 18 izpodbijane odlo?be in kot je Komisija ve?krat zatrdila v svojih pisanjih, ne da bi Italijanska republika temu ugovarjala, je bilo kratko obdobje, dolo?eno s programom pomo?i, v bistvu primerljivo s ?asom, ki je potreben za na?rtovanje, za?etek in izvedbo sprejema v kotacijo, ob upoštevanju dolo?b, ki ga urejajo in nalagajo stroge pogoje podjetjem, ki želijo kotirati. Torej so bile ugodnosti, ki jih dodeljujejo zadevni ukrepi, dejansko dostopne samo podjetjem, ki so že za?ela postopek za kotiranje, tistim, ki so ga vsaj predvidela, in tistim, ki so bila pripravljena, da z njim za?nejo v zelo kratkem roku, kot je Italijanska republika priznala na obravnavi.

121 ?e so družbe, ki so sprejete v kotacijo, v obdobju, ki ga zajema program pomo?i, upravi?ene do dav?nih olajšav – in sicer do znižanja stopnje davka na dohodek in do odbitka od obdav?ljivega dohodka, ki se doda obi?ajnemu odbitku, za stroške, povezane s sprejemom v kotacijo –, do katerih nimajo dostopa podjetja, ki ne opravijo postopkov, dolo?enih s tema ukrepoma, imajo te družbe ugodnosti, do katerih ne bi bile upravi?ene v okviru obi?ajnega dav?nega sistema. Zato sta zadevna ukrepa selektivna.

122 Poleg tega sta zadevna ukrepa selektivna zato, ker v primerjavi z družbami, ki nimajo sedeža v Italiji, dejansko dajeta prednost družbam, ki imajo sedež v Italiji (glej v tem smislu in po analogiji sodbo Sodišča z dne 14. julija 1983 v zadevi Komisija proti Italiji, 203/82, Recueil, str. 2525). Kot namre? pravilno poudarja Komisija v to?ki 30 izpodbijane odlo?be, dav?na spodbuda,

dodeljena z odstopanjem od običajne davčne obravnave vsem družbam, ki so zavezane plačilu davka v Italiji in so sprejete v kotacijo na organiziranem trgu, koristi predvsem družbam, ki imajo sedež v Italiji. Za te se davčne olajšave uporabljajo za dobiček, ustvarjen na svetovni ravni, medtem ko se za tuje družbe olajšave uporabljajo le za dobiček, ustvarjen v Italiji.

123 O tej ugotovitvi ne vzbuja pomislekov trditev Italijanske republike, da je treba selektivnost ukrepa presojati izključno ob primerjanju položajev, na katere se nanaša, in položajev, ki jih izključuje, ne pa z medsebojnim primerjanjem položajev, na katere se navedeni ukrep nanaša. V zvezi s tem je treba spomniti, da je v členu 87(1) ES prepovedana vsakršna pomoč, ki bi dajala prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“, in je ukrep pomoči opredeljen glede na svoje učinke. Ni torej ne onemogoča, kot pravilno poudarja Komisija, da ne bi ukrep, ki je že omejen na določene subjekte – v obravnavanem primeru družbe, ki kotirajo na borzi –, dajal večjo prednost nekaterim upravičencem – v obravnavanem primeru italijanskim družbam, za katere se davčne olajšave uporabijo za dobičke, ustvarjene na svetovni ravni – kot drugim družbam, ki so tudi upravičene do programa pomoči, namreč tujim družbam, za katere se davčne olajšave uporabljajo samo za dobičke, ustvarjene v Italiji.

124 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da zadevna ukrepa dajeta prednost „posameznim podjetjem“ v smislu člena 87(1) ES. Preuči se torej treba, ali je razlikovanje, ki ga prinašata navedena ukrepa, utemeljeno z naravo ali ureditvijo davčnega sistema, v katerega spadata.

– Utemeljenost zadevnih ukrepov z naravo in ureditvijo italijanskega davčnega sistema

125 V zvezi s tem je treba pojasniti, da se je tako razlikovanje utemeljeno z drugimi cilji, kot jih zasleduje splošni sistem, se namreč šteje, da zadevni ukrep izpolnjuje pogoj selektivnosti, ki je določen v členu 87(1) ES (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 2. julija 1974 v zadevi Italija proti Komisiji, 173/73, Recueil, str. 709, točka 33, ter zgoraj v točki 107 navedeno sodbo Adria-Wien Pipeline in Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, točka 49). Poleg tega je dolžnost države članice, ki je uvedla tako razlikovanje med podjetji glede dajatev, da dokaže, da je to dejansko utemeljeno z naravo in ureditvijo zadevnega sistema (zgoraj v točki 117 navedena sodba Nizozemska proti Komisiji, točka 43).

126 Po navedbah Italijanske republike je znižanje davka davčna spodbuda za kotiranje družb, na katere se nanaša zadevni program pomoči, ob upoštevanju dejstva, da se je vsaka družba, ki je hotela biti sprejeta v kotacijo na borzi ali drugem organiziranem trgu, morala soočiti z velikimi stroški. Navedeni ukrepi naj bi torej ustrezali posebnemu položaju družb, ki so hotele biti sprejete v kotacijo, njihov položaj pa naj bi bil objektivno drugačen od položaja drugih družb.

127 Komisija je v zvezi s tem v uvodni izjavi 27 izpodbijane odločbe pojasnila, da zadevna ukrepa ne obravnavata nobenih bistvenih davčnih razlikovanj med položajem družb, katerih delnice kotirajo na borzi ali na drugem organiziranem trgu, v nasprotju z družbami, katerih delnice ne kotirajo na borzi.

128 Preveriti je treba torej, ali je Komisija upravičeno izključila obstoj kakršne koli povezave med zadevnima ukrepoma in posebnim objektivnim položajem njunih upravičencev.

129 V tem pogledu je treba ločeno preuči oba ukrepa.

130 Po eni strani, tako kot pravilno ugotavlja Komisija v uvodni izjavi 27 izpodbijane odločbe, se davčne olajšave iz člena 11 DL 269/2003, ki se priznajo ob sprejemu v kotacijo, uporabljajo za prihodnje dobičke podjetij upravičencev, ki nimajo nobene zveze s tem, da so bili upravičenci sprejeti v kotacijo, niti s stroški, povezanimi s postopkom sprejema, ne s kakršno koli drugo domnevno neugodnostjo, ki izhaja iz tega položaja. Poleg tega programa pomoči ob upoštevanju

njegovega kratkega časa uporabe ni mogoče utemeljiti niti z njegovim posebnim ciljem, in sicer spodbujanjem družb k prizadevanju za vključitev v borzno poslovanje, saj dejansko izključuje številne potencialne upravičence.

131 Italijanska republika tudi ni dokazala nobene zveze med posebnostmi družb, sprejetih v kotacijo – natančneje domnevnimi neugodnostmi, ki naj bi izhajale iz kotiranja, v smislu dostopa do trga kapitala in stroškov organiziranja – in navedenima ukrepoma.

132 Torej, tudi ob domnevi, da imajo lahko družbe, ki kotirajo, drugačne značilnosti od družb, ki ne kotirajo, zlasti glede dostopa do trga kapitala in stroškov organiziranja, je treba šteti, da davčne olajšave iz člena 11 DL 269/2003 nimajo nobene zveze z navedenimi značilnostmi.

133 Po drugi strani, tako kot Komisija pravilno ugotavlja v uvodni izjavi 28 izpodbijane odločbe, je tudi odbitek obdavčljivega dohodka iz člena 1(1)(d) DL 269/2003, ki se dodaja k običajnemu odbitku stroškov, izjemna pomoč. Čeprav bi torej lahko domnevali, da bi jo bilo mogoče utemeljiti s posebnim ciljem spodbujanja družb k prizadevanju za vključitev v borzno poslovanje, ki ga zasleduje program pomoči, še vedno velja, kot je Komisija upravičeno poudarila, da je zaradi kratkega časa uporabe v nasprotju z navedenim ciljem, saj dejansko izključuje številne potencialne upravičence.

134 Poleg tega, v nasprotju s trditvami Italijanske republike, ni v izpodbijani odločbi nobenega protislovja glede tega, da naj bi Komisija izključila vsakršno možnost utemeljevanja z naravo ali ureditvijo sistema v zvezi z davčnimi spodbudami iz člena 11 DL 269/2003 (uvodna izjava 27 izpodbijane odločbe), nasprotno pa možnost utemeljevanja priznavala v zvezi z davčnimi spodbudami iz člena 1(1)(d) DL 269/2003 (uvodna izjava 28 izpodbijane odločbe).

135 Komisija v zvezi s tem glede prvega ukrepa pravilno vnaprej izključuje vsako možnost utemeljevanja, ker navedeni ukrep ni povezan z nobenim posebnim položajem, ki bi bil značilen za družbe, ki so sprejete v kotacijo, glede drugega ukrepa pa v obravnavanem primeru izključuje vsako utemeljevanje, potem ko je poudarila, da bi bilo tak ukrep mogoče eventualno utemeljiti, ker se veže na stroške, povezane s kotacijo.

136 Ugotoviti je treba torej, da Komisija s tem, ko je menila, da zadevna ukrepa dajeta prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“, ni kršila člena 87(1) ES, ter da se ta ob neobstoju neposredne zveze med navedenima ukrepoma in ciljem programa pomoči ne uvrščata v naravo in ureditev italijanskega davčnega sistema.

137 Ta sklep ne more biti omajan zaradi domnevne povezanosti, ki jo zatrjuje Italijanska republika, med zadevnima ukrepoma in predhodnimi podobnimi ukrepi, in sicer Super DIT.

138 Italijanska republika v zvezi s tem ni dokazala obstoja take povezanosti.

139 Najprej je treba poudariti, da je bila kontinuiteta med programoma prekinjena, saj je bil Super DIT ukinjen leta 2001 – čeprav se je prehodno še naprej uporabljal za družbe, ki so izvedle povečanja kapitala do 30. junija 2001 – zadevna ukrepa pa sta bila uvedena oktobra 2003.

140 Poleg tega je področje uporabe obeh programov popolnoma različno. Super DIT je določal znižanje davčne stopnje, ki se uporablja samo za redne prejeme iz povečanja vloženega kapitala za družbe, katerih vrednostni papirji so sprejeti v kotacijo na organiziranem trgu za tri nadaljnja davčna obdobja po prvem obdobju kotacije. Kot poudarja Komisija, je bil Super DIT namenjen omilitvi kaznovanja dotoka novega tveganega kapitala pri borznem poslovanju, ki je davčno manj ugodno obravnavan od financiranja s posojilom. Zadevna ukrepa pa nasprotno določata znižanje davčne stopnje, ki se uporablja za celoten dohodek, in odbitek stroškov sprejema v kotacijo, ki se

dodaja k običajnemu odbitku.

141 Vsekakor pa tudi ob domnevi, da se zaporedna ukrepa uvrščata v logiko kontinuitete in širitve, samo ta vidik ne bi zadoščal kot dokaz, da se zadevna ukrepa uvrščata v naravo in ureditev sistema, saj se, kot je bilo ugotovljeno v točki 75 zgoraj, Komisija ni izrekla o tem, ali gre pri Super DIT za morebitno državno pomoč.

142 Nazadnje, v zvezi s trditvijo Italijanske republike, ki se v bistvu nanaša na povezanost različne obravnave rezidentov in nerezidentov z notranjim davčnim sistemom, je treba spomniti, da v obravnavanem primeru ugotovimo, da zadevnih ukrepov ne izhajajo iz določene davčne osnove in torej iz različnih načinov obdavčenja, katerih povezanost poudarja Italijanska republika. Ti ugotovimo, kot pravilno zatrjuje Komisija, posledica odločitve, da se zadevni dobički vežejo na davčno osnovo, kar je tuje logiki davčnega sistema. Drugače povedano, ugodnosti, ki naj bi spodbujale kotiranje na organiziranem trgu, so vezane na davčno osnovo, ki nima nobene zveze s kotiranjem. Zato je prav, da je sprejem v kotacijo podlaga za ugodnost, program pomoči v praksi privede do različnih ugodnosti, glede na to, ali ima upravičenec sedež v Italiji ali drugje.

143 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da je treba tretji tožbeni razlog zavrniti v delu, ki se nanaša na kršitev člena 87(1) ES.

#### *Vpliv zadevnih ukrepov na trgovino znotraj Skupnosti in konkurenco*

##### *Trditve strank*

144 Italijanska republika v okviru četrtega tožbenega razloga izpodbija analizo Komisije glede dveh pogojev v zvezi z oviranjem konkurence in vplivanjem na trgovino znotraj Skupnosti.

145 Po mnenju Italijanske republike je oviranje konkurence po definiciji sprememba obstoječega konkurenčnega ravnotežja, torej ugotovimo, ki ga je mogoče presojati le v določenem obdobju. Komisija naj ne bi pojasnila razlogov, zaradi katerih imata sporna ukrepa, kljub svojemu kratkemu trajanju in nizkim zneskom, potencial trajno spremeniti konkurenčno ravnotežje. Italijanska republika se v zvezi s tem sklicuje na sodno prakso, v skladu s katero lahko sorazmerno nizek znesek pomoči vpliva na trgovino, „če je za sektor, v katerem podjetje, ki ima od nje korist, posluje, značilna močna konkurenca“, ob čemer sklepa, da bi morala Komisija vsaj strnjeno analizirati sektorje, v katerih bi lahko poslovali različni upravičenci zadevnih ukrepov, in stanje konkurence v teh sektorjih, kar v obravnavanem primeru naj ne bi bilo opravljeno.

146 Prav tako je bila ekonomska analiza nujna, se je Komisija zadovoljila s splošnimi trditvami, ne da bi razlikovala med sektorji Skupnosti in tistimi, ki so le nacionalnega pomena, prav tako naj bi priznala, da bi nekateri upravičenci lahko poslovali v zadnjih navedenih.

147 Poleg tega naj Komisija ne bi dokazala, da sta zadevna ukrepa pomoč za tekoče poslovanje. Nasprotno, ta ukrepa sta bila po navedbah Italijanske republike namenjena krepitvi premoženja družb po sprejemu v kotacijo. Ker gre torej za strukturna ukrepa in ne za pomoč pri tekočem upravljanju, bi morala Komisija primerno analizirati njun domnevni vpliv na konkurenco.

148 Kar zadeva natančneje izkrivljanje konkurence, Italijanska republika zatrjuje, da davčna ugodnost, ki lahko pomeni prihranek 11,7 milijona EUR za tri leta uporabe znižane stopnje, glede na upravičence programa pomoči, ki se obravnavajo v izpodbijani odločbi, torej najpomembnejše udeležence na trgu, in upoštevajoč promet teh podjetij ne more imeti bistvenega vpliva na njihov konkurenčni položaj, razen če bi se opravila podrobnejša preiskava, ki v obravnavanem primeru ni bila opravljena.



149 Nazadnje, če bi bilo znižanje stopnje namenjeno temu, da se izenaži položaj družb, ki so bile sprejete v kotacijo in krijejo visoke stroške, ter družb, ki ne kotirajo in niso bile sprejete v kotacijo, to znižanje ne bi pomenilo prednosti za družbe, ki so sprejete v kotacijo, in zato ne bi povzročalo izkrivljanja konkurence.

150 Komisija izpodbija trditve Italijanske republike.

Presoja Sodišča prve stopnje

151 Člen 87(1) ES prepoveduje pomoči, ki prizadenejo trgovino med državami članicami in izkrivljajo ali bi lahko izkrivljale konkurenco.

152 V okviru presoje teh dveh pogojev Komisija ni dolžna ugotavljati resničnega vpliva pomoči na trgovino med državami članicami niti dejanskega izkrivljanja konkurence, ampak je dolžna le preučiti, ali lahko te pomoči prizadenejo to trgovino in izkrivljajo konkurenco (glej zgoraj v točki 69 navedeno sodbo Italija proti Komisiji z dne 15. decembra 2005, točka 111 in navedena sodna praksa).

153 Natančneje, če pomoč države članice okrepi položaj podjetja glede na druga podjetja, ki mu konkurirajo v okviru trgovine znotraj Skupnosti, je treba šteti, da pomoč države članice vpliva na to trgovino. Torej ni treba, da upravičenci sodelujejo v trgovini znotraj Skupnosti. Kadar namreč država članica odobri pomoč podjetju, lahko s tem ohrani ali poveča njegovo notranjo dejavnost, zaradi česar imajo podjetja s sedežem v drugih državah članicah manj možnosti za vstop na trg te države članice. Dalje lahko okrepitev podjetja, ki doslej ni sodelovalo pri trgovini znotraj Skupnosti, temu omogoči, da vstopi na trg druge države članice (glej v tem smislu zgoraj v točki 69 navedeno sodbo Italija proti Komisiji z dne 15. decembra 2005, točki 115 in 117 ter navedena sodna praksa).

154 Celó sorazmerno majhna pomoč lahko prizadene trgovino med državami članicami, kadar je v sektorju, v katerem upravičenci delujejo, živahna konkurenca (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 30. aprila 1998 v zadevi Vlaams Gewest proti Komisiji, T-214/95, Recueil, str. II-717, točka 49).

155 Poleg tega pa v skladu z ustaljeno sodno prakso nastane izkrivljanje konkurence oziroma možnost takega izkrivljanja takoj, ko državni organ da prednost podjetju, ki posluje v zelo konkurenčnem sektorju, tako da mu prizna ugodnost. Če je ugodnost manjša, je konkurenca manj izkrivljena, vendar je kljub temu izkrivljena. Prepoved iz člena 87(1) ES se torej nanaša na vsako pomoč, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, ne glede na znesek, če prizadene trgovino med državami članicami (zgoraj v točki 154 navedena sodba Vlaams Gewest proti Komisiji, točka 46).

156 Iz uvodnih izjav od 34 do 36 izpodbijane odločbe je razvidno, da je Komisija v skladu z zgoraj navedeno sodno prakso preučila, ali zadevna ukrepa lahko izkrivljata konkurenco in prizadeneta trgovino med državami članicami. Po njenem mnenju zadevna ukrepa izboljšujeta konkurenčni položaj in plačilno zmožnost upravičencev, ki lahko poslujejo na mednarodnih trgih in trgih, za katere je značilna močna konkurenca, kar lahko, med drugim, daje prednost italijanskim podjetjem, ki poslujejo na trgih, na katerih se opravlja trgovina znotraj Skupnosti. Komisija pojasnjuje tudi, da upravičenci spadajo v različne sektorje, ki so vsi odprti za mednarodno konkurenco, od proizvodnje do javnih podjetij, in da so koristi od davčnih olajšav velike, saj lahko dosežejo do 11,7 milijona EUR na upravičenca v treh letih uporabe programa pomoči.

157 V nasprotju z zatrjevanji Italijanske republike Komisija torej ni bila dolžna dokazati „trajnega“ oviranja konkurence niti opraviti podrobnejše preiskave o bistvenem vplivu zadevnih ukrepov na

konkuren?ni položaj upravi?encev, še manj glede na njihov promet. Sodna praksa namre? ne zahteva, da morata biti izkrivljanje konkurence oziroma nevarnost izkrivljanja konkurence in vpliv na trgovino znotraj Skupnosti pomembna ali bistvena (zgoraj v to?ki 120 navedena sodba Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji, to?ka 78). Kot je bilo namre? navedeno v to?kah 155 in 156 zgoraj, okoliš?ina, na katero se sklicuje Italijanska republika, da je pomo? majhnega pomena, v obravnavanem primeru ni upoštevna, ker upravi?enci poslujejo v sektorjih, ki so odprti za konkurenco.

158 Poleg tega pa, kot je bilo že navedeno v to?ki 87 zgoraj, ker gre za pomo?, ki ni bila priglašena Komisiji, ni treba, da bi odlo?ba, s katero je bila ugotovljena nezdružljivost te pomo?i s skupnim trgom, temeljila na prikazu dejanskih u?inkov te pomo?i na konkurenco ali trgovino med državami ?lanicami.

159 Dalje, v nasprotju s tem, kar trdi Italijanska republika, niti zato, ker so nekateri upravi?enci poslovali le na trgih nacionalnega pomena, Komisija ni bila dolžna opraviti temeljite analize.

160 Vsekakor, kot je bilo navedeno v to?ki 69 zgoraj, lahko Komisija pri programu pomo?i zato, da preveri, ali ta sistem vsebuje elemente pomo?i, preu?i le njegove splošne zna?ilnosti, ne da bi bila dolžna obravnavati vsak posamezen primer uporabe. Okoliš?ina, da imajo od njega morda korist tudi upravi?enci, ki poslujejo le na trgih nacionalnega pomena, ne vzbuja pomislekov o tej ugotovitvi, ki zadostuje za namene uporabe ?lena 87(1) ES glede programa pomo?i (glej v tem smislu in po analogiji zgoraj v to?ki 69 navedeno sodbo Italija proti Komisiji z dne 15. decembra 2005, to?ki 91 in 92 ter navedena sodna praksa).

161 Glede trditve Italijanske republike, da je znižanje dav?ne stopnje v bistvu namenjeno izravnavi neugodnosti, ki naj bi jih upravi?enci imeli zaradi kotiranja, je treba poudariti, da zato, ker je namen zadevnih državnih ukrepov nadomestiti dodatne stroške, ki so jih upravi?enci imeli s sprejemom v kotacijo, teh ni mogo?e izvzeti iz opredelitve državne pomo?i (glej v tem smislu sodbo Sodiš?a z dne 5. oktobra 1999 v zadevi Francija proti Komisiji, C?251/97, Recueil, str. I?6639, to?ka 47).

162 Nazadnje, kar zadeva razlikovanje, ki ga poskuša izvesti Italijanska republika med pomo?mi za teko?e poslovanje in strukturnimi pomo?mi, je treba poudariti, da v skladu s sodno prakso, navedeno v to?kah od 152 do 155 zgoraj, to za obravnavo tega tožbenega razloga ni pomembno. Vsaka pomo?, dodeljena podjetju, ki opravlja svojo dejavnost na trgu Skupnosti, namre? lahko povzro?i izkrivljanje konkurence in prizadene trgovino med državami ?lanicami (zgoraj v to?ki 120 navedena sodba Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji, to?ka 72).

163 Zato je treba tudi ?etrty tožbeni razlog zavrni kot neutemeljen v delu, ki se nanaša na kršitev ?lena 87(1) ES.

*Opredelitev zadevnih ukrepov kot pomo?i za teko?e poslovanje in njuna nezdružljivost s skupnim trgom*

Trditve strank

164 Italijanska republika izpodbija presojo Komisije o nezdružljivosti programa pomo?i s skupnim trgom.

165 Prvi?, zatrjuje, da celo ob domnevi, da sta zadevna ukrepa pomo? za teko?e poslovanje, to ne prepre?uje, da bi spadala na podro?je uporabe ?lena 87(3)(c) ES. V zvezi s tem se Italijanska republika sklicuje tudi na Odlo?bo Komisije 2000/410/ES z dne 22. decembra 1999 o programu pomo?i, ki ga Francija namerava izvesti v korist francoskega pristaniškega sektorja (UL 2000, L

155, str. 52), v kateri naj bi Komisija priznala zakonitost pomoči za tekoče poslovanje na podlagi nekaterih okoliščin – kot je na primer omejen gospodarski vpliv pomoči, dejstvo, da so upravičenci mala in srednja podjetja, in neugovarjanje tretjih zainteresiranih strani – ki naj bi bile podane tudi v obravnavanem primeru. Komisija naj bi torej morala priznati zakonitost zadevnega programa pomoči ali vsaj posebej obrazložiti svoj sklep o njegovi nezdržljivosti s skupnim trgom, ki naj ga ne bi bilo mogoče utemeljiti z opredelitvijo programa kot pomoči za tekoče poslovanje.

166 Drugi?, Italijanska republika trdi, da sta zadevna ukrepa vsekakor pomoči za naložbe, saj kotiranje na borzi vključuje izdatke, ki so neločljivo povezani s premoženjsko in strukturno okrepitevijo upravičene družbe, in torej stroške, ki imajo trajni učinek, in sicer naložbe.

167 Tretji?, Italijanska republika meni, da je cilj, ki ga zasledujeta zadevna ukrepa, in sicer povečati in spodbujati kotiranje na borzi, poseben cilj gospodarske politike, ki bi lahko spadal pod člen 87(3)(c) ES.

168 Komisija izpodbija trditve Italijanske republike.

Presoja Sodišča prve stopnje

169 Spomniti je treba, da Komisija pri uporabi člena 87(3)(c) ES razpolaga s široko diskrecijsko pravico, uresničevanje katere vključuje gospodarske in socialne presoje, ki jih je treba opraviti v skupnostnem okviru. Sodni nadzor, ki se uporablja za uresničevanje te diskrecijske pravice, je omejen na preverjanje spoštovanja procesnih pravil in pravil obrazložitve, pravilnosti ugotovljenih dejstev in neobstoja napačne uporabe prava, očitne napake pri presoji ali zlorabe pooblastil (glej sodbo Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi Italija proti Komisiji, C-372/97, Recueil, str. I-3679, točka 83 in navedena sodna praksa).

170 Iz sodne prakse je poleg tega razvidno, da se zakonitost odločbe Komisije, v kateri je ugotovljeno, da nova pomoč ne ustreza pogojem uporabe izjeme iz člena 87(3)(c) ES, lahko presoja le v okviru tega člena in ne glede na prejšnjo prakso odločanja Komisije, če je ta obstajala (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 30. septembra 2003 v združenih zadevah Freistaat Sachsen in drugi proti Komisiji, C-57/00 P in C-61/00 P, Recueil, str. I-9975, točki 52 in 53, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2005 v zadevi Regione autonoma della Sardegna proti Komisiji, T-171/02, ZOdl., str. II-2123, točka 177).

171 Komisija je v obravnavanem primeru v uvodni izjavi 45 izpodbijane odločbe zadevna ukrepa opredelila kot pomoči za tekoče poslovanje, ki ne spadata v izjemo iz člena 87(3)(c) ES, ki se nanaša na razvoj določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, in torej nista združljiva s skupnim trgom, s pojasnilom, da „[d]avne ugodnosti, ki jih omogoča program, niso povezane z določenimi naložbami, odpiranjem delovnih mest ali določenimi projekti“.

172 Ni mogoče šteti, da bi bila pri tej ugotovitvi podana očitna napaka pri presoji. Zadevna ukrepa namreč nista namenjena pospeševanju razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, temveč preprosto znižanju stroškov, ki jih zadevna podjetja običajno krijejo v okviru svoje gospodarske dejavnosti.

173 Najprej, glede možnosti, da bi se lahko program pomoči, čeprav gre za pomoč za tekoče poslovanje, štel za združljiv s skupnim trgov, kot zatrjuje Italijanska republika, je treba spomniti, da naeloma pomoči za tekoče poslovanje ne spadajo na področje uporabe člena 87(3) ES, ker izkrivljajo pogoje konkurence v sektorjih, v katerih so dodeljene, pri čemer glede na svojo naravo ne morejo doseči enega od ciljev, ki so določeni s to določbo (glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 8. junija 1995 v zadevi Siemens proti Komisiji, T-459/93, Recueil, str. II-1675, točka 48 in navedena sodna praksa).

174 Te pomoči se lahko štejejo za združljive s skupnim trgov le v izjemnih primerih. Kot je razvidno iz spisa in iz izpodbijane odločbe, v obravnavanem primeru ti izjemni primeri niso bili verjetni in se niso nanje sklicevali niti italijanski organi, ki so bili dolžni predložiti vse potrebne podatke, da bi Komisija lahko preverila, ali so izpolnjeni pogoji za predlagano izjemo (glej v tem smislu zgoraj v točki 170 navedeno sodbo Regione autonoma della Sardegna proti Komisiji, točka 129 in navedena sodna praksa). Kot je razvidno iz sodne prakse, navedene v točki 170 zgoraj, prejšnja praksa odločanja Komisije, tudi če je obstajala, ne vzbuja pomislekov o tej ugotovitvi.

175 Glede zatrevanj, da imata zadevna ukrepa naravo pomoči za naložbe, je Komisija pravilno, kot je bilo navedeno v točki 171 zgoraj, izključila to utemeljitev, ker dodeljene davčne ugodnosti niso povezane z določenimi naložbami, odpiranjem delovnih mest ali določenimi projekti. Sicer pa je treba ugotoviti, da Italijanska republika ni predložila nobenega dokaza za navedbe v zvezi s to opredelitvijo.

176 Nazadnje, glede dejstva, da bi se lahko ukrepa utemeljilo kot ukrepa, namenjena povečanju in spodbujanju kotiranja na borzi, je treba razlikovati med presojo glede znižanja davka, ki je predvideno v členu 11 DL 269/2003, ter tisto glede odbitka stroškov kotiranja od obdavčljivega dohodka, ki se doda običajnemu odbitku stroškov in je določeno v členu 1(1)(d) DL 269/2003.

177 Ker se znižanje davka veže na celoten dohodek upravičencev, se ne veže neposredno na stroške kotiranja ali druge domnevne neugodnosti, ki izhajajo iz sprejema v kotacijo. Zato ga ni mogoče v nobenem primeru opredeliti kot ukrep, ki je namenjen pospeševanju kotiranja na borzi. Komisija torej v zvezi s tem ni storila očitne napake pri presoji.

178 Nasprotno pa bi se za odbitek obdavčljivega dohodka, določen v členu 1(1)(d) DL 269/2003, v delu, v katerem se veže na stroške, ki so neločljivo povezani s kotiranjem, lahko naeloma štelo, da je namenjen spodbujanju kotiranja na borzi. Preučiti je torej treba, ali je Komisija storila očitno napako pri presoji, ko je trdila, da navedeni ukrep ne zasleduje cilja, ki bi lahko bil uvrščen v člen 87(3)(c) ES.

179 V zvezi s tem je treba spomniti, da ima Komisija pri uporabi člena 87(3)(c) ES široko diskrecijsko pravico, uresničevanje katere vključuje zahtevne gospodarske in socialne presoje, ki jih je treba opraviti v skupnostnem okviru (glej točko 169 zgoraj).

180 Spomniti je treba tudi, da pomoči za tekoče poslovanje glede na svojo naravo ne morejo doseči enega od ciljev, ki so določeni v členu 87(3) ES, in se lahko dovolijo le v izjemnih primerih, kot je pojasnjeno v točki 174 zgoraj.

181 Vendar je Komisija v obravnavanem primeru izključila možnost, da bi se zadevna ukrepa utemeljila v okviru člena 87(3)(c) ES, saj gre za pomoč za tekoče poslovanje. Komisija zlasti pojasnjuje, da so „[d]avne ugodnosti, ki jih omogoča program, [...] preprosto znižanje stroškov, ki bi jih zadevna podjetja sicer imela pri poslovanju, zato je ugodnosti treba obravnavati kot državno pomoč za tekoče poslovanje, ki pa ni združljiva s skupnim trgom“ (uvodna izjava 45 izpodbijane odločbe).

182 V nasprotju s tem, kar trdi Italijanska republika, kotiranje na borzi ni posebna naložba, saj ni izdatek za materialne ali nematerialne naložbe niti za zaposlitev novega osebja, ki bi bila povezana z novo naložbo. Gre kvečjemu za zapleten postopek, s katerim osebe, ki kotirajo, zasledujejo finančne cilje, povezane z dostopom do določenih virov kapitala.

183 Sicer pa samo okoliščina, da sta zadevna ukrepa usmerjena k povečanju števila družb, ki kotirajo na borzi – kar je po mnenju Italijanske republike cilj nacionalne gospodarske politike – ne more zadošati za to, da bi spadala v izjemo iz člena 87(3)(c) ES. Kot je namreč ugotovilo Sodišče prve stopnje, zadevna pomoč ne izpolnjuje dveh pogojev, v skladu s katerima morajo biti pomoči namenjene pospeševanju razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij in ne smejo spreminjati trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.

184 Ugotoviti je torej treba, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji, ko je menila, da sta zadevna ukrepa pomoč za tekoče poslovanje, ki ni združljiva s skupnim trgom in ne spada med izjeme iz člena 87(3)(c) ES.

185 Zato je treba zavrniti tudi peti tožbeni razlog, v delu, ki se nanaša na kršitev člena 87(3)(c) ES.

186 Ob upoštevanju vseh zgornjih ugotovitev in ker ni mogoče sprejeti nobenega od tožbenih razlogov, ki jih navaja Italijanska republika, je treba tožbo zavrniti.

## **Stroški**

187 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker Italijanska republika ni uspela, se ji v skladu s predlogom Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

**SODIŠČE PRVE STOPNJE (tretji senat)**

razsodilo:

- 1) **Tožba se zavrne.**
- 2) **Italijanski republiki se naloži plačilo stroškov.**

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Podpisi

Stvarno kazalo

Dejansko stanje

1. Zadevna nacionalna ukrepa
2. Upravni postopek in izpodbijana odločba

Postopek in predlogi strank

Pravo

1. Kršitev načela kontradiktornosti

Prvi tožbeni razlog: kršitev načela kontradiktornosti v zvezi z odločbo o začetku formalnega postopka preiskave

Trditve strank

Presoja Sodišča prve stopnje

Del tretjega tožbenega razloga: kršitev načela kontradiktornosti

Trditve strank

Presoja Sodišča prve stopnje

2. Pomanjkljivost obrazložitve

Trditve strank

Presoja Sodišča prve stopnje

Pomanjkljivost obrazložitve, ker naj Komisija ne bi upoštevala, da v italijanskem pravnem redu obstaja ukrep, ki je podoben zadevnim ukrepom

Pomanjkljivost obrazložitve izpodbijane odločbe glede selektivnosti zadevnih ukrepov

Pomanjkljivost obrazložitve izpodbijane odločbe glede vpliva zadevnih ukrepov na konkurenco in trgovino znotraj Skupnosti

Pomanjkljivost obrazložitve izpodbijane odločbe glede nezdružljivosti zadevnih ukrepov s skupnim trgom

3. Kršitev člena 87 ES

Selektivnost ugodnosti, dodeljene družbam, ki so začele kotirati na borzi

Trditve strank

Presoja Sodišča prve stopnje

– A priori selektivnost zadevnih ukrepov

– Utemeljenost zadevnih ukrepov z naravo in ureditvijo italijanskega davčnega sistema

Vpliv zadevnih ukrepov na trgovino znotraj Skupnosti in konkurenco

Trditve strank

Presoja Sodišča prve stopnje

Opredelitev zadevnih ukrepov kot pomoči za tekoče poslovanje in njuna nezdružljivost s skupnim trgom

Trditve strank

Presoja Sodišča prve stopnje

Stroški

\* Jezik postopka: italijanščina.